

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE

2019

**AZ ÉLELMISZER-
TERMELÉS GAZDÁLKODÓ
SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI
HELYZETE
2019**

Agrárközgazdasági Intézet,
Budapest, 2021

Szerkesztette: Illés Ivett

Szerzők: Illés Ivett
Vágó Katalin

Opponensek: Csoltai Veronika
Gódor Bettina

Felelős kiadó: Goda Pál

Kiadó: Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 70) 501-0446
Fax: (+36 1) 217-8111
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2103>
ISSN 2498-5139 (Nyomtatott)
ISSN 2786-1201 (Online)
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább!** 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Eredmények	5
Summary	8
Introduction	8
Methodology	8
Results	8
A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek	11
A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	11
A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	12
A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	15
A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai	18
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői	20
Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő szervezetek	23
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	23
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	24
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	25
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai	27
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint	29
Mellékletek	33
Hivatkozások jegyzéke	47

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban (továbbiakban: mezőgazdasági), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő (továbbiakban: élelmiszer-feldolgozó) gazdálkodó szervezetek 2019. évi gazdálkodásának bemutatása a 2018. évi eredményekhez hasonlítva. A vizsgálat fókuszában az említett két év adatainak összevetése áll, azonban, ha a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

Az összeállítás a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatait tartalmazó adatbázis (NAV-adatbázis) alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások beszámolóit tartalmazza.

Az elemzés a mezőgazdaságban és élelmiszer-feldolgozásban tevékenykedő kettős könyvvitelt végző vállalkozások vagyonszállításának bemutatására, eredményeinek alakulására és pénzügyi mutatóinak változására terjed ki. A főbb mutatókat méret, létszám és egyéb kategóriák szerinti bontásban is szerepeltettük.

A kiadvány első része szöveges elemzés, amely a mezőgazdaság, azt követően pedig az élelmiszer-feldolgozás eredményalakulására vonatkozó adatokat, bevételeit és kiadásait, továbbá eszköz- és forrásállományát értékeli. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló módszertani megjegyzéseket és adatokat tartalmazzák részletesen.

Módszer

Az elemzés adatbázisa a NAV társasági adóbevallások adatai, amely a kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatait tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszer-feldolgozáson kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésből származnak. Az értékelés alapvetően a mérleg- és eredménykimutatásra, valamint azok alapján számított pénzügyi viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel. A módszertan részletes leírását az [1. melléklet](#) tartalmazza.

Eredmények

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye 13,5 milliárd forinttal 153,1 milliárd forintra nőtt 2019-ben. A bővülésben az üzemi tevékenység eredményének növekedése játszott a főszerepet, amely 23,5 milliárd forinttal 156,8 milliárd forintra nőtt egy év alatt, miközben a pénzügyi műveletek eredménye a tárgyévet megelőző évvel ellentétben veszteségesnek bizonyult. Az adózás előtti eredmény kedvező alakulásának következtében javult az ágazat jövedelmezősége: az árbevétel-arányos adózott eredmény (0,6 százalékponttal) 7,2 százalékra, a

tőkearányos (0,4 százalékponttal) 6,7 százalékra, az eszközarányos (0,3 százalékponttal) 4,3 százalékra emelkedett. A saját tőke, valamint az alaptőke jövedelmezősége egyaránt kedvezőbbnek mondható, előbbi 0,3 százalékponttal 7,1 százalékra, utóbbi 5,7 százalékponttal 52,0 százalékra nőtt. Az árbevétel-arányos jövedelmezőség a más gazdasági tevékenységet végző vállalkozásokhoz képest is kiemelkedőnek számít.

Az eredmény növekedése azért is figyelemre méltó, mert a vállalkozások száma tovább csökkent 2019-ben, mindössze 8389 gazdaság folytatta tevékenységét az ágazatban.

Az üzemi eredmény növekedésének hátterében a bevételek ráfordításokét meghaladó mértékű bővülése áll. Előbbi 2,0, utóbbi pedig 1,0 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban. Az üzemi bevételek közül kizárólag az aktivált saját teljesítmények értéke csökkent, összességében 8,6 milliárd forinttal. Az értékesítés nettó árbevétele 42,0 milliárd forinttal 1992,6 milliárd forintra nőtt, amely a belföldi értékesítés 74,4 milliárd forintos növekedésének tulajdonítható, miközben az exportértékesítésből származó árbevétel 32,4 milliárd forinttal mérséklődött. Az egyéb bevételek értéke 4,2 százalékkal volt nagyobb a megelőző évinél. A ráfordításelemek mindegyike bővült: azon belül is az egyéb, valamint a személyi jellegű ráfordítások növekedése volt számottevő, előbbi 10,4 százalékkal (+11,4 milliárd forint), utóbbi 3,5 százalékkal (+8,8 milliárd forint) emelkedett. A pénzügyi műveletek veszteséges eredményét a pénzügyi műveletekből származó bevétel mérséklődése, valamint a ráfordítások kismértékű növekedése okozta. Az adófizetési kötelezettség 3,9 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól, ezáltal az adózott eredmény 10,7 százalékkal 143,9 milliárd forintra nőtt.

Annak ellenére, hogy 2019-ben 9,3 százalékkal kevesebb társas vállalkozás működött a mezőgazdaságban, eszközállományuk 3,0 százalékkal haladta meg az előző évit. Eszközoldalon a befektetett eszközök növekedése volt kiemelkedő, az állomány értéke 75,1 milliárd forinttal, 4,4 százalékkal bővült. A forráselemek közül a saját tőke növekedett legnagyobb mértékben, 94,3 milliárd forinttal, ami 4,6 százalékos növekedésnek felelt meg. Ezzel szemben a kötelezettségek állománya mérséklődött, összességében 1,3 milliárd forinttal.

Az eszközállomány növekedése és a kötelezettségek kismértékű csökkenése a tőkeáttételi mutatók javulását eredményezte. A mezőgazdasági vállalkozások eladósodottságának foka 1,1 százalékponttal, annak mértéke pedig 2,4 százalékponttal mérséklődött. Az adózott eredmény bővülése következtében a jövedelmezőségi mutatók is kedvezőbbben alakultak, az árbevétel-, a tőke-, valamint az eszközarányos mutatók egyaránt nőttek, 0,6, 0,4 és 0,3 százalékponttal.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások száma a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan tovább csökkent, 12,8 százalékkal kevesebb, 4011 vállalkozás működött az ágazatban 2019-ben. Az üzemszám csökkenése ellenére az élelmiszer-feldolgozó üzemek adózás előtti eredménye 2019-ben 5,5 milliárd forinttal bővült a 2018. évi értékhez (158,5 milliárd forint) viszonyítva, így az eredmény 164,0 milliárd forintra nőtt. A bővülés nagyrészt annak köszönhető, hogy a pénzügyi műveletek eredményének 6,3 milliárd forintos növekedése ellensúlyozta az üzemi tevékenység eredményének 793 millió forintos csökkenését.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2019. évi összes bevétele 182,3 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évi értéket (4136,3 milliárd forint). Az árbevétel mintegy kétharmad része (67,1 százalék) belföldi, egyharmad része (32,9 százalék) exportértékesítésből származott 2019-ben. Előbbi 2,7 százalékkal, utóbbi 7,1 százalékkal nőtt 2019-ben, vagyis elsősorban a külfiacra történő értékesítés volt az árbevétel növekedésének

forrása. Az egyéb bevételek állománya is bővült a tárgyévet megelőző évi értékhez képest, mindösszesen 7,4 milliárd forinttal, ami 4,1 százalékos bővülést jelentett. Az aktivált saját teljesítmények értéke dinamikusan emelkedett, értéke 41,9 milliárd forint volt a tárgyévben, azaz másfélszeresére növekedett (+69,2 százalék) az előző évi értékhez képest. A pénzügyi műveletek bevétele 3,1 százalékkal (-1,3 milliárd forint) lett kevesebb, mint 2018-ban (40,5 milliárd forint). A csökkenésben a kapott osztalék, részesedés is szerepet játszott, amely 834 millió forinttal, 21,7 százalékkal mérséklődött a tárgyévben.

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások összes ráfordítása 176,8 milliárd forinttal emelkedett 2019-re, ez 4,4 százalékos bővülést jelentett az előző év értékéhez viszonyítva (3977,8 milliárd forint). A növekedés minden ráfordításelem esetében megfigyelhető volt. Az anyagjellegű ráfordítások 4,8 százalékkal (+141,8 milliárd forint), a személyi jellegű ráfordítások 6,9 százalékkal (+26,8 milliárd forint), az értékcsökkenési leírás 5,0 százalékkal (+5,7 milliárd forint) növekedett, a legkisebb mértékben, 2,3 százalékkal (+10,0 milliárd forint) az egyéb ráfordítások bővültek. A pénzügyi műveletek ráfordításai 7,5 milliárd forinttal, azaz 12,7 százalékkal csökkentek a 2018. évi eredményhez képest.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközállománya 2869,5 milliárd forintról 3101,5 milliárd forintra nőtt 2019-ben, ami 8,1 százalékos bővülést jelentett az előző évi eredményhez képest. A 231,9 milliárd forintos növekedés eszközoldalán nagyrészt a befektetett eszközök 150,9 milliárd forintos, kisebb részben pedig a forgóeszközök 78,6 milliárd forintos bővülésének volt tulajdonítható.

Forrásoldalán nagyjából (56,0 százalékban) a kötelezettségek állományváltozása okozta a növekedést, értéke jelentősen, 129,8 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évit. Az előző évhez képest 8,9 százalékkal nőtt az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások kötelezettségállománya, azon belül a növekedés mozgatórugói a hosszú lejáratú kötelezettségek voltak, értékük 19,3 százalékkal, 77,7 milliárd forinttal emelkedett az előző évhez képest (402,3 milliárd forint).

A forrásállomány 231,9 milliárd forintos változásához a saját tőke 87,6 milliárd forintos növekedése 37,8 százalékban, a passzív időbeli elhatárolás 16,7 milliárd forintos bővülése 7,2 százalékban járult hozzá.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsága 2019-ben 0,4 százalékponttal tovább romlott, 50,6 százalékról (2018) 51,0 százalékra (2019) változott. Ez az érték szinte alig maradt el a gazdasági tevékenységet végző szervezetek eladósodottságától (51,1 százalék), azonban jelentősen meghaladta (+17,5 százalék) a mezőgazdasággal, vadgazdálkodással és halászattal foglalkozó társas vállalkozások 2019. évi értékét (33,5 százalék).

SUMMARY

Introduction

This study presents the results of the food production sector, i.e. the corporations in agriculture, hunting and fisheries (hereinafter agricultural sector) as well as food, beverage and tobacco industries (hereinafter food industry), in Hungary in 2019 compared to 2018. Although the focus of the study is on comparing the data of these two years, we examine a longer period if necessary.

The analysis is based on the database of the National Tax and Customs Administration of Hungary (NTCA) and includes the financial data of the relevant companies.

We covered the changes in assets and financial results, as well as financial indicators of double-entry bookkeeping enterprises in agriculture and the food industry. The main indicators were used in the size, the numbers and other categories of companies.

The first part of this study consists of an analysis of assets and liabilities, income and expenses, and profit and loss of the enterprises in agriculture and the food industry. The annexed tables contain the data on which the analysis is based.

Methodology

The database used for the analysis belongs to the National Tax and Customs Administration of Hungary (NTCA) and includes the financial data of the relevant companies. Data for the other sectors of the total economy (excluding agriculture and food industry) are from the NTCA flash report. The evaluation relies on the financial ratios based on the balance sheet and the profit and loss account (distribution ratios, comparative time ratios). We used indicators of wealth, finances and income as well as of return and leverage. The annex 1 table contains the methodology in detail.

Results

Profit before tax of double-entry bookkeeping agricultural enterprises increased by HUF 13.5 billion to HUF 153.1 billion in 2019. The expansion was mainly due to the increase in operating profit, which rose by HUF 23.5 billion to HUF 156.8 billion, while financial operations were unprofitable in contrast to the previous year. Due to the favourable profit before tax, the profitability of the sector has improved, the return on sales (ROS) increased by 0.6 percentage points to 7.2 per cent, return on equity (ROE) increased by 0.4 percentage points to 6.7 per cent and return on assets (ROA) increased by 0.3 percentage points to 4.3 per cent. The profitability of equity and share capital was more favourable, the former increased by 0.3 percentage points to 7.1 per cent and the latter by 5.7 percentage points to 52.0 per cent. The pre-tax margin was also outstanding compared to other companies engaged in economic activities.

The increase in profit is also remarkable because the number of enterprises continued to decline, in 2019 only 8,389 farms operated in the sector.

The increase in operating profit was due to a larger increase in revenues compared to the expenses, the former rose by 2.0 per cent and the latter by 1.0 per cent in the examined period. Among operating income, only capitalised production decreased, by HUF 8.6 billion. Net sales revenue rose by HUF 42.0 billion to HUF 1992.6 billion, which was caused by the HUF 74.4 billion growth of domestic income, while export sales revenue decreased by HUF 32.4 billion. Other income was 4.2 per cent higher than in 2018. All expenditures increased: among these the growth in other and personnel expenses was outstanding, the former increased by 10.4 per cent (plus HUF 11.4 billion) and the latter by 3.5 per cent (plus HUF 8.8 billion). The loss on financial operations arose from a decrease in financial operations revenue and a slight increase in expenses. The tax liability was 3.9 per cent lower than in 2018, thus the net income increased by 10.7 per cent to HUF 143.9 billion.

Despite the decreasing number of agricultural companies – 9.3 per cent fewer enterprises operated in agriculture in 2019 – their assets exceeded the 2018 figure by 3.0 per cent. On the assets side, the growth of fixed assets was outstanding, increased by HUF 75.1 billion, or 4.4 per cent. Concerning liabilities and equity, the growth in equity was the highest, its value increased by HUF 94.9 billion, or 4.6 per cent, while the liabilities decreased by HUF 1.3 billion.

The increase in assets and the slight decrease in liabilities resulted in an improvement in leverage ratios. The level of indebtedness of agricultural enterprises decreased by 1.1 percentage points and its rate by 2.4 percentage points. As a result of the increase in net income, profitability indicators also developed more favourably: sales, capital and assets ratios increased by 0.6, 0.4 and 0.3 percentage points.

In the food industry, as in agriculture, the number of double-entry bookkeeping companies continued to decline, thus 12.8 per cent fewer, 4011 enterprises operated in the sector in 2019.

The profit before tax of the food companies further increased in 2019, by HUF 5.5 billion to HUF 164.0 billion compared to the figure of 2018 (HUF 158.5 billion). The increase in profit before tax was mainly due to the fact that HUF 6.3 billion surplus in financial operations offset the HUF 793 million decrease in operating profit.

Total revenue of food companies exceeded the figure of 2018 (HUF 4136.3 billion) by HUF 182.3 billion. More than two-thirds (67.1 per cent) of sales revenue came from domestic sales and one-third (32.9 per cent) from export sales in 2019. There was a 2.7 per cent growth in the former, and a 7.1 per cent increase in the latter revenue category, i.e. the increase in sales revenue primarily arose from export sales. The amount of other income also increased compared to the previous year, by HUF 7.4 billion, or 4.1 per cent. The value of capitalised production significantly increased, it was HUF 41.9 billion in 2019, which was one and a half times (+69.2 per cent) higher than in the previous year. The revenue of financial operations slightly decreased (by 3.1 per cent, HUF 1.3 billion) compared to the figure of 2018 (HUF 40.5 billion). The decrease was caused by the HUF 834 million (21.7 per cent) decline in dividends received.

Total expenditures of food companies increased by HUF 176.8 billion in 2019, which meant a 4.4 per cent growth compared to the figure of 2018 (HUF 3977.8 billion). The increase was observed for all expenditure items. Material expenses rose by 4.8 per cent (plus HUF 141.8 billion), personnel expenses by 6.9 per cent (plus 26.8 billion), the depreciation charged by 5.0 per cent (plus HUF 5.7 billion) and the other expenses by 2.3 per cent (plus HUF 10.0 billion). The financial operations expenses decreased by HUF 7.5 billion, i.e. 12.7 per cent compared to the figure of 2018.

Total assets of the enterprises in the food industry increased from HUF 2869.5 billion to HUF 3101.5 billion in 2019, which meant an 8.1 per cent growth compared to the previous year. The HUF 231.9 billion growth on the assets side mainly arose from the HUF 150.9 billion increase in fixed assets and the HUF 78.6 billion increase in the current assets, and on the liabilities and equity side, it was primarily (56.0 per cent) attributable to the HUF 129.8 billion growth in liabilities. The liabilities of food enterprises were 8.9 per cent higher than in the previous year. The driver of the increase was the long-term liabilities, which rose by 19.3 per cent, HUF 77.7 billion compared to the previous year (HUF 402.3 billion).

The HUF 87.6 billion increase in equity contributed 37.8 per cent to the HUF 231.9 billion growth in liabilities and equity, while the HUF 16.7 billion increase in accrued expenses and deferred income contributed 7.2 per cent.

The indebtedness of food companies deteriorated further by 0.4 percentage points in 2019, from 50.6 per cent (2018) to 51.0 per cent (2019). This value was almost slightly lower than the indebtedness of organizations engaged in economic activity (51.1 per cent), but significantly exceeded (+17.5 per cent) the value of agricultural enterprises in 2019 (33.5 per cent).

A MEZŐGAZDASÁG, VADGAZDÁLKODÁS ÉS HALÁSZAT ÁGAZATBAN TEVÉKENYKEDŐ SZERVEZETEK

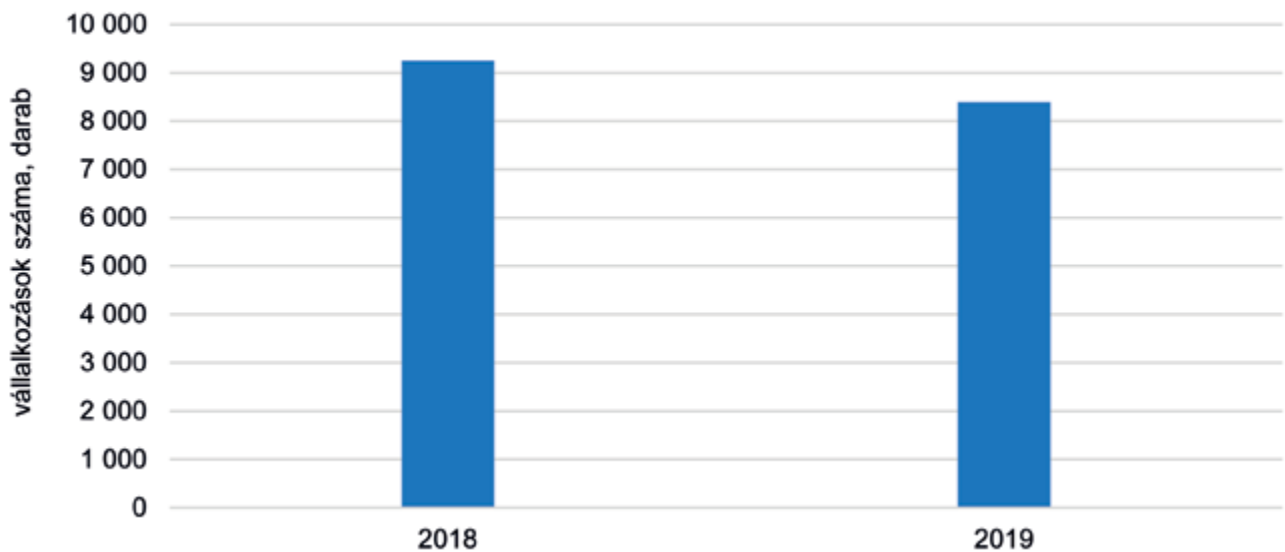
A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

A mezőgazdaságban tevékenykedő kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások száma egy év alatt 864 üzemmel csökkent, ezáltal 8389 gazdaság folytatta tevékenységét az ágazatban 2019-ben (1. ábra, 2. melléklet). Közülük 7964 gazdaság 2018-ban is nyújtott be adóbevallást, az új belépő vállalkozások száma 425 volt. Az üzemszámok alakulásának eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások csaknem egy százalékponttal nagyobb arányt (59,8 százalék) képviseltek az agrárgazdaság egészében. A nyereséges üzemek aránya a mezőgazdaságban volt a legnagyobb, 66,9 százalék, ugyanakkor az agrárgazdaságban is meghaladta a 60 százalékot (63,7 százalék).

A mezőgazdasági társas vállalkozások a nemzetgazdaság összes eszközállományának 3,7 százalékát adták 2019-ben, ami az előző évhez képest mindössze 0,1 százalékponttal kisebb részesedést jelentett. A nettó árbevétel esetében a nemzetgazdasági mutáton belüli arányuk az eszközállományhoz hasonlóan alakult, csupán 0,1 százalékponttal maradt el a megelőző évitől, amelyet főként a gazdasági tevékenységet végző vállalkozások árbevételének nagyobb mértékű (+7,0 százalék) növekedése eredményezett, miközben a mezőgazdasági tevékenységet folytatók árbevétele 2,2 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban. A ráfordítások aránya 0,2 százalékponttal volt kisebb a tárgyévét megelőző évinél, ami abból adódott, hogy a nemzetgazdaság összes ráfordítása a mezőgazdasági vállalkozásokénál nagyobb arányban nőtt (előbbi +6,5 százalék, utóbbi +1,1 százalék).

1. ábra

A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások számának alakulása, 2018–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 2019-ben (156,8 milliárd forint) 17,7 százalékkal haladta meg a tárgyévet megelőző évit, miközben a nemzetgazdaság üzemi tevékenységből származó eredménye mindössze 1,9 százalékkal bővült, ezáltal a részesedésük 3,1 százalékról 3,6 százalékra emelkedett. A mezőgazdasági vállalkozások a nemzetgazdasági szervezetek adózás előtti eredményének szintén 3,6 százalékát adták, ami 0,3 százalékponttal volt nagyobb a 2018-as évinél.

A nemzetgazdaság jövedelméből nőtt a mezőgazdaság részesedése.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottsága (33,5 százalék) továbbra is alacsonyabb volt, mint a nemzetgazdaságé (51,1 százalék), azonban mind a mezőgazdaságban működő, mind a nemzetgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások mérsékeltek eladósodottságukat az előző évhez képest, előbbi 1,1, utóbbi pedig 0,8 százalékponttal.

A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

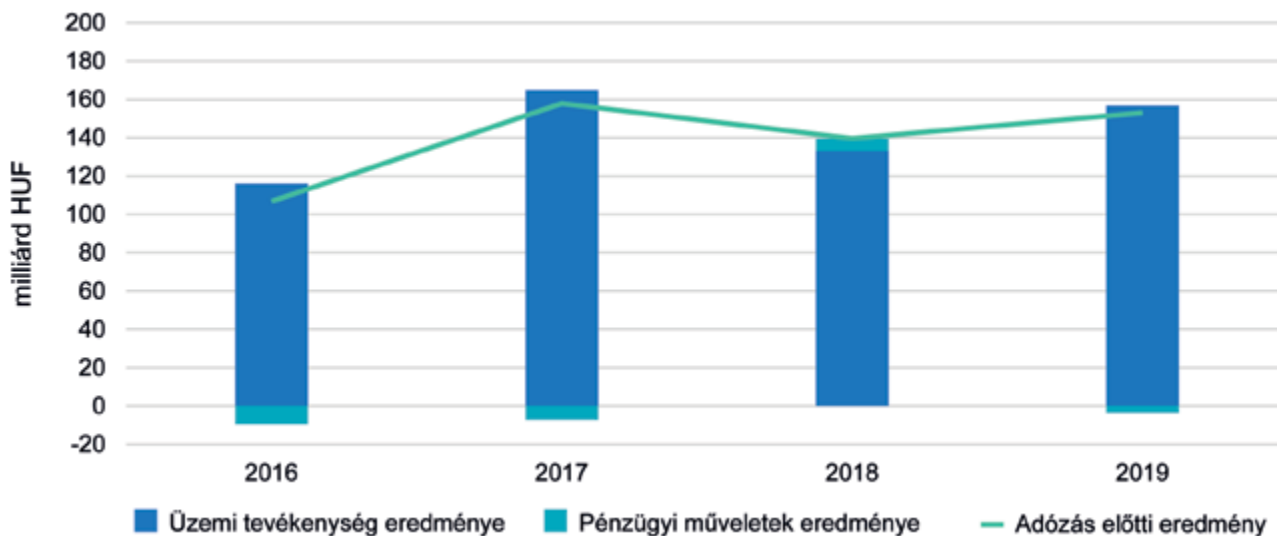
A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye a 2018. évi 18,3 milliárd forintos csökkenést követően 13,5 milliárd forinttal 153,1 milliárd forintra nőtt 2019-ben. Ez az eredmény az elmúlt évek tekintetében is kedvezőnek számít, hiszen nominálértéken már megközelítette a kimagasló 2017. évi eredményt (2. ábra). Az adózás előtti eredmény bővülésében az üzemi tevékenység eredményének növekedése játszott a főszerepet, amely 23,5 milliárd forinttal 156,8 milliárd forintra nőtt egy év alatt. Az üzemi eredmény jelentős emelkedése az üzemi bevétel ráfordításokét meghaladó mértékű bővülésének tulajdonítható: míg a termeléshez felhasznált ráfordítások összege 23,5 milliárd forinttal emelkedett, az üzemi tevékenységből származó bevétel 47,0 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. Az üzemi tevékenységük alapján eredményes vállalkozások 11,7 százalékkal nagyobb

A mezőgazdaság adózás előtti eredménye

9,7%-kal
bővült.

2. ábra

A mezőgazdasági társas vállalkozások főbb eredménykategóriáinak alakulása, 2016–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

nyereséget értek el, miközben a veszteséges gazdaságok 4,6 milliárd forinttal mérsékeltek deficitjüket.

Az adózás előtti eredmény alakulását kedvezőtlenül befolyásolta a pénzügyi műveletek eredménye, amely a tárgyévvel megelőző évvel ellentétben veszteségesnek bizonyult. A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveleteinek eredménye 6,3 milliárd forintról –3,7 milliárd forintra mérséklődött, amelyet a pénzügyi műveletekből származó 9,6 milliárd forintos bevételkiesés, valamint a kismértékű ráfordításnövekedés (+1,9 százalék) eredményezett. A pénzügyi műveleteiket eredményesen záró vállalkozások 9,8 milliárd forinttal kevesebb nyereséget értek el, miközben a veszteséges gazdaságok tovább növelték deficitjüket.

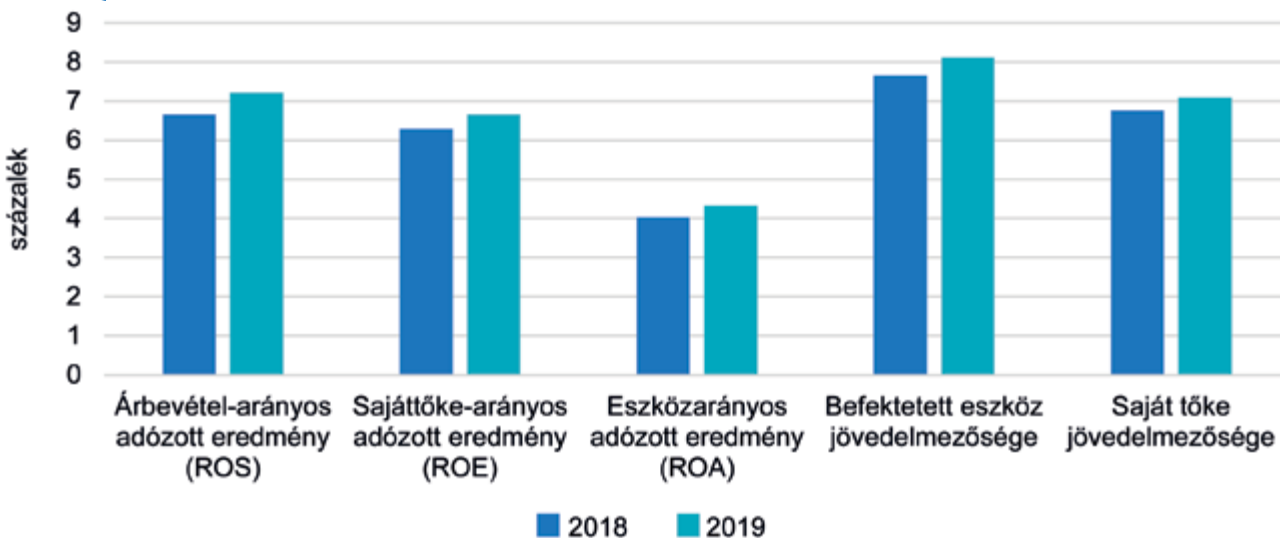
Az adófizetési kötelezettség 3,9 százalékkal volt kevesebb az előző évinél, így az adózott eredmény az adózás előttinél nagyobb mértékben, 10,7 százalékkal emelkedett. Ezáltal a mezőgazdasági társas vállalkozások a 2018. évinél 13,9 milliárd forinttal nagyobb, 143,9 milliárd forint adózott eredményt értek el 2019-ben. A vállalkozásokról adófizetési kötelezettségük teljesítését követően is elmondható, hogy a nyereségesek tovább növelték nyereségüket, miközben a veszteségesek mérsékeltek deficitjüket.

Az eredménykategóriák kedvező alakulásának következtében javult az ágazat jövedelmezősége. Mivel az adózott eredmény nagyobb mértékben nőtt, mint a nettó árbevétel, a saját tőke, illetve az eszközállomány, az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 0,6 százalékponttal 7,2 százalékra, a tőkearányos (ROE) 0,4 százalékponttal 6,7 százalékra, az eszközarányos (ROA) pedig 0,3 százalékponttal 4,3 százalékra emelkedett. A befektetett eszközök jövedelmezősége szintén javult, 0,5 százalékponttal 8,1 százalékra nőtt (3. ábra). A bér és személyi jellegű ráfordítások ugyan növekedtek, azonban az adózott eredménynél kisebb mértékben, ezáltal a bérjöveldelmezőség is kedvezőbbé vált a mezőgazdaságban. Értéke 54,9 százalék volt a tárgyévben, ami 3,6 százalékponttal nagyobb jövedelmezőséget jelentett. Az egy főre jutó adózott eredmény 2,0 millió forintról 2,4 millió forintra növekedett. A saját tőke, valamint az alap-tőke jövedelmezősége egyaránt kedvezőbbnek mondható, előbbi 0,3 százalékponttal 7,1 százalékra, utóbbi 5,7 százalékponttal 52,0 százalékra emelkedett.

A mezőgazdaság
árbevétel-arányos
jövedelmezősége

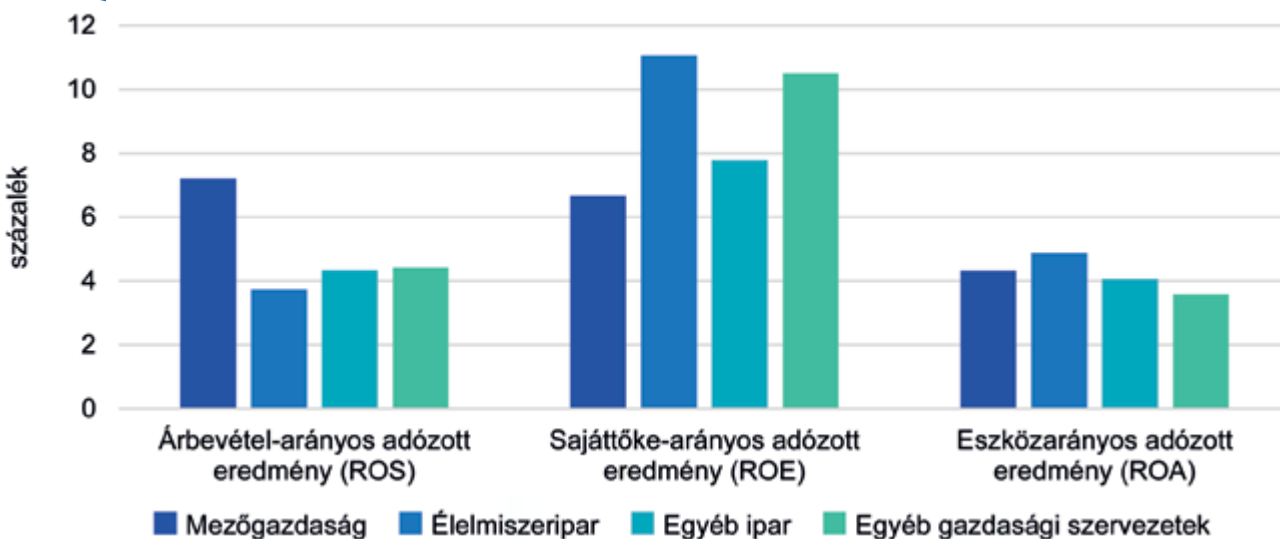
7,2%-ra
emelkedett.

3. ábra Főbb jövedelmezőségi mutatók alakulása a mezőgazdaságban, 2018–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. ábra Főbb jövedelmezőségi mutatók alakulása gazdasági ágak szerint, 2019

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági ágazat árbevétel-arányos adózott eredménye (7,2 százalék) az egyéb gazdasági tevékenységet végző szervezetek¹ közül is kiemelkedőnek számított 2019-ben (4. ábra), amiben a jövedelempótló támogatások nagy szerepet játszottak. A sajáttőke-arányos adózott eredmény az élelmiszer-feldolgozásban volt a legnagyobb, 11,1 százalék, amelyet az ágazat relatíve kevés saját tőkéje és nagy kötelezettség-állománya eredményezett. Az egyéb gazdasági szervezetek sajáttőke-arányos adózott eredménye 10,5 százalékot, az egyéb iparé pedig 7,8 százalékot tett ki. Annak ellenére, hogy a mutató értéke a mezőgazdaságban 0,4 százalékponttal emelkedett, az ágazatok között még így is a legalacsonyabbnak minősült. Az eszközarányos adózott eredmény

¹ Beleértve a Bányászat, kőfejtés (B); Feldolgozóipar élelmiszer-feldolgozás nélkül (C); Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (D); Építőipar (F); Kereskedelem, gépjárműjavítás (G); Szállítás, raktározás (H); Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I); Ingatlanügyletek (J) ágazatokat.

hasonlóan alakult a vizsgált szektorokban, a mutató értéke az élelmiszer-feldolgozásban 4,9 százalék, a mezőgazdaságban 4,3 százalék, az egyéb iparban 4,1 százalék, az egyéb gazdasági szervezeteknél pedig 3,6 százalék volt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

Az üzemi bevételek növekedése meghaladta a ráfordításokét.

Az üzemi tevékenység eredményének 17,7 százalékos bővülése a bevételek ráfordításokét meghaladó mértékű gyarapodásának tulajdonítható. Az üzemi tevékenységből származó bevétel a 2018. évi 2383,3 milliárd forintról 2430,3 milliárd forintra emelkedett (+2,0 százalék), miközben az üzemi ráfordítás 2250,0 milliárd forintról 2273,5 milliárd forintra nőtt (+1,0 százalék) egy év alatt (3. melléklet).

A bevételnövekmény legnagyobb részét az értékesítés nettó árbevétele adta, amely 42,0 milliárd forinttal 1992,6 milliárd forintra nőtt 2019-ben. Ezen belül is a belföldi értékesítés nettó árbevételének növekedése volt kiemelkedő (+74,4 milliárd forint), miközben az exportértékesítésből származó árbevétel 32,4 milliárd forinttal maradt el az előző évitől. Az ágazatok közül a növénytermesztés – azon belül is a gabonafélék termesztése – és a sertésenyésztés járult hozzá legnagyobb mértékben a belföldi értékesítés árbevételének növekedéséhez, előbbi 33,5, utóbbi pedig 32,6 százalékkal.

A bevétel növekedéséhez nagymértékben hozzájárult a mezőgazdasági termelői árak 5,4 százalékos emelkedése, amely a termeléshez felhasznált inputanyagárak 3,9 százalékos bővüléséhez képest 1,5 százalékponttal volt nagyobb. Mindezek eredményeképpen a termelők árviszonyokból eredő jövedelemhelyzete javult, az agrároló 2019-ben zárult (KSH, 2020a). Az árváltozások a termelők számára kedvezően alakultak, így annak ellenére, hogy a mezőgazdasági termékek volumene mindössze 0,2 százalékkal emelkedett, az ágazat bruttó kibocsátása folyó alapon 5,4 százalékkal nőtt (KSH, 2020b).

A bevételek növekedésében az árak emelkedése nagy szerepet játszott.

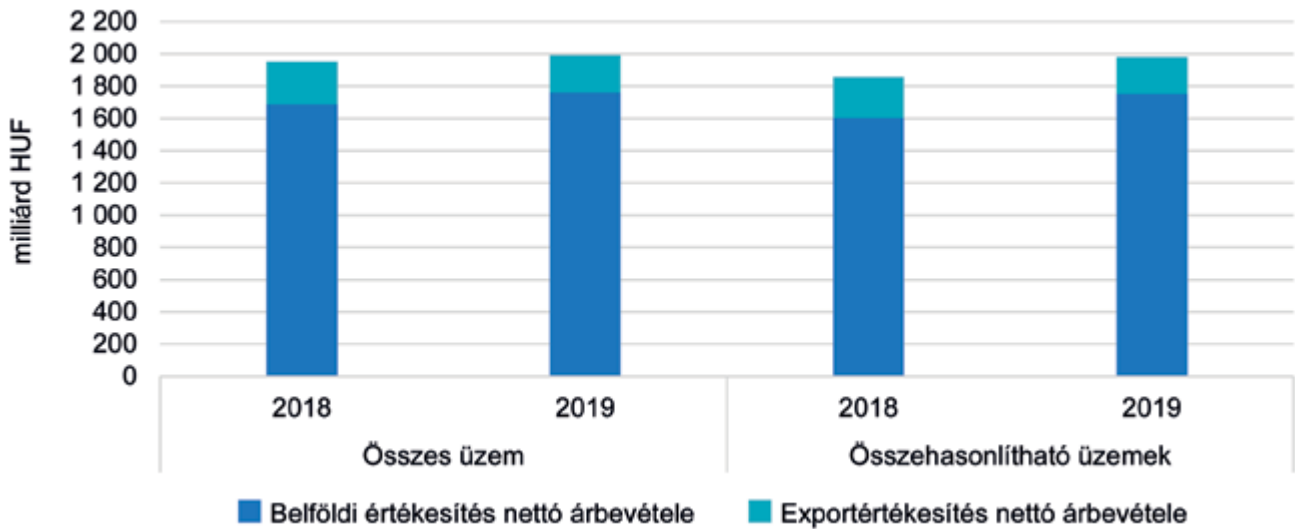
A gabonafélék termelői árindexe érdemben nem változott, így a bevételnövekedés esetükben a volumen bővülésének tulajdonítható, amely 2019-ben 5,0 százalékkal haladta meg az előző évit. Azon belül is az árpa termésátlagának növekedése volt számottevő, amely a 2018. évi alacsony bázis után (4,7 tonna/hektár) az elmúlt öt évben a legmagasabbnak számított (5,6 tonna/hektár). A sertéságazat volumene az előző évi 96,5 százalékára mérséklődött ugyan, azonban az élő állatok termelői ára 10,4 százalékkal emelkedett, ezáltal a szegmens bruttó termelési értéke folyó alapon 14,4 százalékkal volt nagyobb a megelőző évinél (KSH, 2020c; KSH, 2020d; KSH, 2020e). A vegyes gazdálkodásoknál 10 milliárd forintot meghaladó, az egyéb szarvasmarha-tenyésztésnél csaknem 10 milliárd forintos, a tejhasznútehén-tenyésztésnél pedig 9,0 milliárd forintos gyarapodás volt megfigyelhető a belföldi értékesítés árbevételében.

Amennyiben kizárólag azokat a gazdaságokat vizsgáltuk, amelyek mindkét évben nyújtottak be társasági adóbevallást (7964 üzem), a belföldi értékesítés árbevételében tapasztalt eltérés 149,9 milliárd forintra emelkedett (5. ábra). Ezt az összeget tovább növelte az új belépő vállalkozások (425 üzem) 9,0 milliárd forintos árbevétele.

A mintegy 160 milliárd forintos éves árbevétel-növekményhez 84,5 milliárd forint összértékű bevételkiesés társult, amelyet azok a vállalkozások realizáltak, melyek

5. ábra

Értékesítésből származó nettó árbevétel alakulása az összes mezőgazdasági üzem, valamint az összehasonlítható üzemek körében, 2018–2019

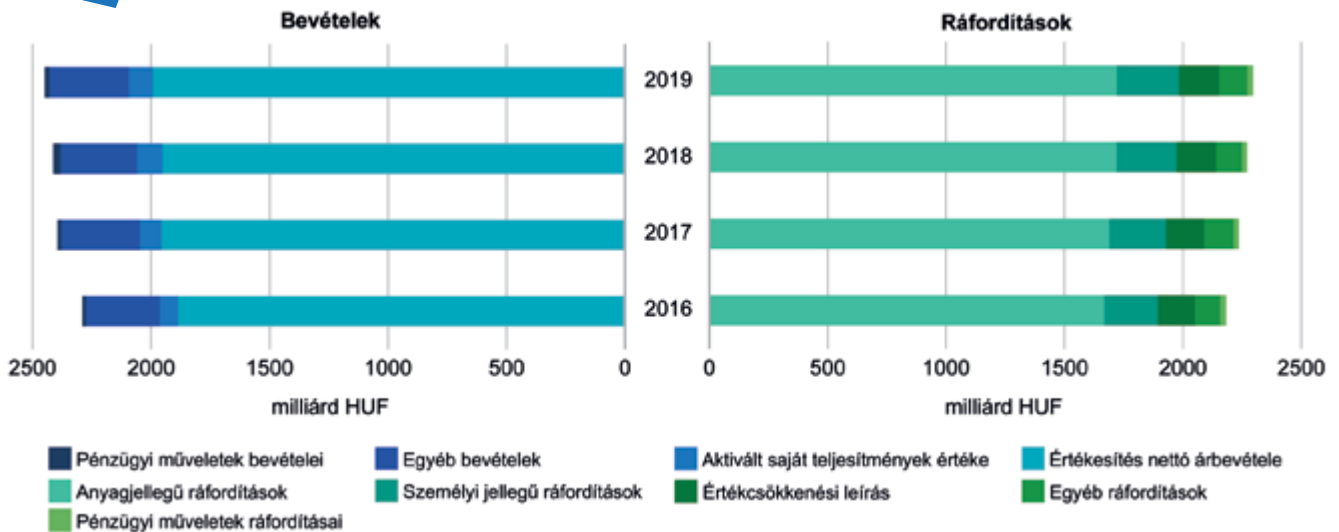
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

kizárólag a tárgyévet megelőző évben nyújtottak be adóbevallást (1289 üzem). A csökkenő üzemszám és a jelentős árbevétel-növekedés eredményeképpen a társas vállalkozások belföldi értékesítésből származó árbevétele egy üzemre vetítve 27,7 millió forinttal volt nagyobb a tárgyévben (210,1 millió forint), mint egy évvel korábban. A belföldi értékesítéssel ellentétben az exportértékesítés alakulását egyetlen üzem befolyásolta érdemben, amelynek exportbevétele számottevően csökkent a vizsgált években.

A bevételek közül mindössze az aktivált saját teljesítmények értéke mérséklődött (–8,6 milliárd forint), miközben az egyéb bevételek állománya 13,6 milliárd forinttal bővült. Ez utóbbin belül a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás 3,0 milliárd forinttal haladta meg a tárgyévet megelőző évit, ezáltal az ágazatba 140,4 milliárd forint támogatás érkezett. Miközben a támogatások állománya növekedett, annak egyéb bevételekből való részesedése 42,5 százalékról 41,7 százalékra csökkent. A társas vállalkozások pénzügyi műveletekből származó bevétele az előző évi mintegy 66 százalékára mérséklődött, értéke mindössze 18,4 milliárd forint volt 2019-ben. A pénzügyi műveletek bevételeinek alakulását három társas vállalkozás jelentősen befolyásolta, amelyek bevételeik együttesen a 7 milliárd forintot is meghaladta. Az üzemi tevékenység bevételeinek bővülését némiképp mérsékelte ugyan a pénzügyi műveletekből származó bevételek csökkenése, azonban a társas vállalkozások összes bevétele így is meghaladta az előző évit, ezáltal az értéke 1,6 százalékkal 2448,7 milliárd forintra nőtt (6. ábra).

A ráfordítások 23,9 milliárd forintos emelkedése 13,5 milliárd forinttal maradt el a bevételek növekedésétől (+37,4 milliárd forint). Miközben a bevételek esetében az aktivált saját teljesítmény értékében, valamint a pénzügyi műveletek bevételeiben csökkenés volt tapasztalható, a ráfordításoknál minden elem bővült a vizsgált időszakban (6. ábra). A legkisebb növekedés az anyagjellegű ráfordításoknál jelentkezett, amely értéke mindössze 0,8 milliárd forinttal volt nagyobb, mint egy évvel korábban. Azon belül lényegesen nagyobb változás volt tapasztalható: az anyagköltség 16,5 milliárd forinttal emelkedett (+1,9 százalék), ugyanakkor az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ) 26,6 milliárd forinttal volt kevesebb (–5,6 százalék) a megelőző évinél. Az üzemi ráfordítások közül az egyéb, valamint a személyi jellegű ráfordítások

A ráfordítások közül az anyagjellegűek emelkedtek a legkevésbé.

6. ábra **Bevételek és ráfordítások a mezőgazdaságban, 2016–2019**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

növekedése volt számottevő, előbbi 10,4 százalékkal 121,1 milliárd forintra, utóbbi 3,5 százalékkal 262,0 milliárd forintra emelkedett. A személyi jellegű ráfordítások 8,8 milliárd forinttal magasabb összegét a bérköltség 8,3 százalékos növekedése eredményezte, miközben a személyi jellegű egyéb kifizetések 5,1 milliárd forinttal, a bérjárulékok pedig 2,6 milliárd forinttal maradtak el az előző évitől. A bérköltség emelkedését alátámasztja a Központi Statisztikai Hivatal teljes munkaidőben alkalmazásban állókra vonatkozó adatgyűjtése (KSH, 2020f), amely alapján a havi bruttó átlagkereset a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati ágazatban 14,1 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A béremelkedéssel egyidejűleg a mezőgazdasági társas vállalkozások átlagos statisztikai állományi létszáma 5,9 százalékkal csökkent a vizsgált időszakban. A mezőgazdasági társas vállalkozások értékcsökkenési leírása 2,5 milliárd forinttal emelkedett, ezáltal az állomány értéke 169,0 milliárd forintra bővült 2019-ben. A pénzügyi műveletek ráfordításai 1,9 százalékkal haladták meg a 2018. évit.

A kettős könyvvitelt vezető mezőgazdasági társas vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevétele nagyobb mértékben nőtt (+42,0 milliárd forint), mint amennyivel az eladott áruk beszerzési értéke és az aktivált saját teljesítmény értéke csökkent (együttesen –35,2 milliárd forint), a közvetített szolgáltatások értéke pedig szinte változatlanul alakult, így a bruttó termelési érték 3,8 százalékkal 1620,5 milliárd forintra nőtt (4. melléklet, 5. melléklet). A bruttó termelési érték 60,0 milliárd forintos növekedését az anyagköltség (+16,5 milliárd forint), az igénybe vett szolgáltatások (+8,9 milliárd forint) és az amortizáció (+2,5 milliárd forint) bővülése némiképp ellensúlyozta, ezáltal a nettó termelési érték 32,0 milliárd forinttal haladta meg az előző évit.

A nettó termelési érték 220,4 milliárd forintról 252,4 milliárd forintra történő emelkedése 14,5 százalékos növekedésnek felelt meg. Az anyagköltség, valamint az igénybe vett, az egyéb, és a közvetített szolgáltatások növekedése meghaladta a földbérleti díj 1,5 százalékos bővülését, aminek következtében a folyó termelő felhasználás 2,1 százalékkal 1176,0 milliárd forintra nőtt. Mindezek eredményeképpen a bruttó termelési érték a termeléshez felhasznált költségek bővülésénél nagyobb mértékben emelkedett, a bruttó hozzáadott érték 2019-ben 35,2 milliárd forinttal volt nagyobb a megelőző évinél.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére eszközállományuk 3228,7 milliárd forintról 3326,7 milliárd forintra emelkedett 2019-ben (6. melléklet). A 98,0 milliárd forintos bővüléshez legnagyobb mértékben a befektetett eszközök állománya járult hozzá, amely 75,1 milliárd forinttal nőtt egy év alatt. A befektetett eszközök mellett a forgóeszközök és az aktív időbeli elhatárolások állománya is gyarapodott, előbbi 21,1, utóbbi pedig 1,7 milliárd forinttal. A befektetett eszközállomány növekedése érdemben meghaladta a forgóeszközökét, így a befektetett eszközök aránya 0,7 százalékponttal nőtt az eszközállományon belül. A befektetett eszközök közül a tárgyi eszközöknél volt tapasztalható a legnagyobb bővülés (+56,2 milliárd forint), amelyhez főként az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok járultak hozzá (55,3 százalék), miközben a növekedés 29,0 százalékát a beruházások és felújítások, 13,7 százalékát pedig a műszaki gépek, berendezések adták. A beruházások volumene és teljesítményértéke mind a nemzetgazdaságban, mind a mezőgazdaságban meghaladta az előző évit. A mezőgazdasági beruházási volumen a nemzetgazdaságinál kisebb mértékben nőtt, előbbi 13,0 százalékkal, utóbbi 11,2 százalékkal emelkedett. A teljesítményérték változása még ennél is nagyobbban bizonyult, ami az áremelkedésnek tulajdonítható (KSH, 2020g; KSH, 2020i).

.....
Bővülő
eszközállománnyal érte
el a mezőgazdaság
a magasabb árbevételt.
.....

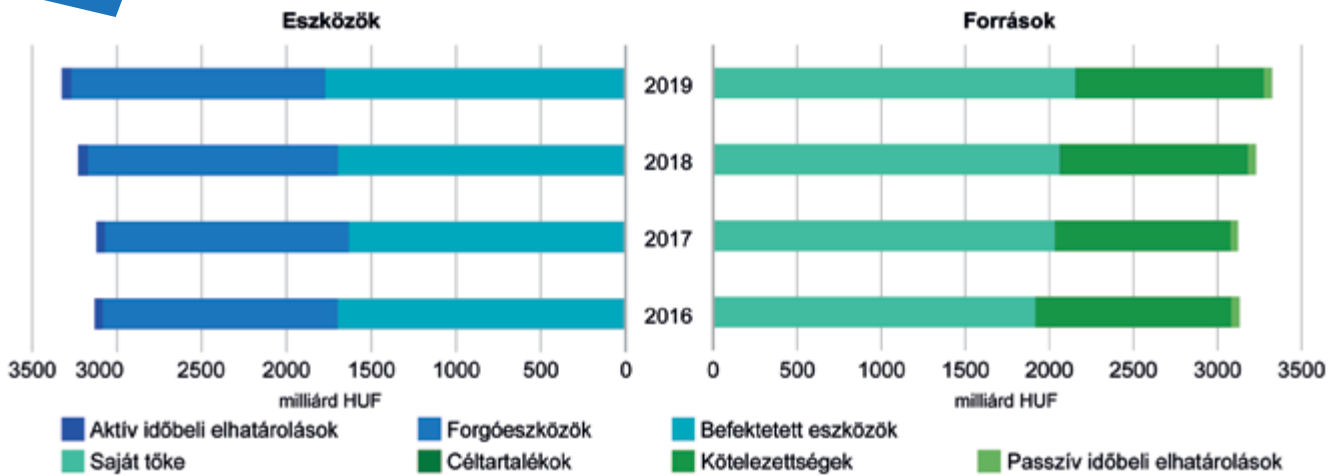
A nettó termelési érték a tárgyi eszközöknél nagyobb arányban növekedett, ami az eszközhatékonyság javulását eredményezte. Az immateriális javak állománya 1,2 milliárd forinttal, a befektetett pénzügyi eszközöké pedig 17,7 milliárd forinttal volt több a megelőző évinél. A forgóeszközök 21,1 milliárd forintos növekedéséből a pénzeszközök bővülése 66,3 százalékos arányt képviselt, amely a mezőgazdasági vállalkozások saját finanszírozási forrásokkal való ellátottságának további javulására utal. A vevőkövetelések 40,4 százalékkal, az értékpapírok pedig 16,7 százalékkal járultak hozzá a forgóeszközállomány gyarapodásához, miközben a készletek állománycsökkenése mérsékelte azt. A készletek kismértékű visszaesése és az értékesítés nettó árbevételének jelentős bővülése hatására a készletek forgási sebessége javult, miközben a kintlévőségek időtartalma lerövidült.

Az eszközállomány forrásai esetében a saját tőke bővülése adta a növekedés 96,2 százalékát, amely értéke folyó áron 2063,2 milliárd forintról 2157,5 milliárd forintra (4,6 százalékkal) bővült (7. ábra). A saját tőke növekedésével egyidejűleg a jegyzett tőke állománya csökkent, azaz a mobilabb tőkeelemek emelkedtek. Azon belül is a tőketartalék (+56,6 milliárd forint) és az eredménytartalék (+45,6 milliárd forint), valamint az adózott eredmény (+13,9 milliárd forint) gyarapodása volt számottevő, miközben az egyéb tartalékok állománya 18,4 milliárd forinttal mérséklődött. A céltartalékok értéke 0,3 milliárd forinttal emelkedett, ami 8,4 százalékos növekedésnek felelt meg. A kötelezettségek állománya lényegében stagnált, mindössze 0,1 százalékkal csökkent a vizsgált időszakban. Az eszközállomány növekedése és a kötelezettségek kismértékű csökkenése a tőkeáttételi mutatók javulását eredményezte. A mezőgazdasági vállalkozások eladósodottságának foka 1,1 százalékponttal, annak mértéke pedig 2,4 százalékponttal javult.

A kötelezettségek szinte változatlan értékét a rövid lejáratú kötelezettségek 41,2 milliárd forintos, valamint a hátrasorolt kötelezettségek 3,0 milliárd forintos csökkenése eredményezte, amellyel egyidejűleg a hosszú lejáratú kötelezettségek 42,9 milliárd forinttal bővültek (8. ábra). A hosszú lejáratú kötelezettségek állományát a mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelállomány-növekedése alakította leginkább, amely 12,7 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi. A hosszú lejáratú hitelállomány

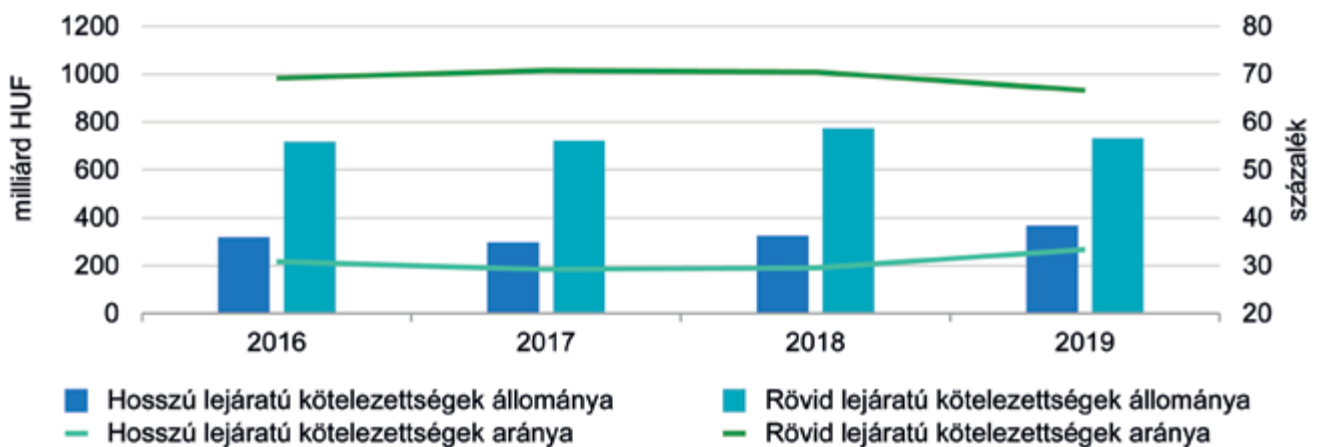
.....
A kötelezettségek
állománya
a mezőgazdaságban
lényegében
nem változott.
.....

7. ábra **Eszközállomány és forrásai alakulása a mezőgazdaságban, 2016–2019**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. ábra **A mezőgazdasági társas vállalkozások kötelezettségeinek változása lejáratú idő szerint, 2016–2019**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

növekedését a Magyar Nemzeti Bank társas vállalkozások körében végzett adatgyűjtése is alátámasztja, ahol a növekedés mértéke 13,7 százalék volt az előző év azonos időszakához képest (Illés és Péter, 2020).² A rövid lejáratú kötelezettségek közül az áruszállításból és szolgáltatásból származók csökkentek leginkább (–11,2 milliárd forint), a 41,2 milliárd forintos állománycsökkenés egynegyede pedig az egyéb kapott hitelekhez és kölcsönökhöz köthető. Ez utóbbi összege 10,5 milliárd forinttal mérséklődött a vizsgált időszakban. Mindeközben a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek 3,8 milliárd forinttal emelkedtek.

A rövid lejáratú kötelezettségek mérséklődése és a forgóeszközök állománygyarapodása a forgótőke alakulását kedvezően befolyásolta. Ezzel egyidejűleg a forgótőke saját tőkén belüli aránya is emelkedett. Összességében elmondható, hogy a mezőgazdasági

² A százalékos értékek közti eltérést az adja, hogy az elemzésekben résztvevők köre némiképp eltér: a vizsgálatunk nem terjed ki az erőgazdálkodásban tevékenykedő vállalkozásokra, valamint az üzemek köre kizárólag a kettős könyvvitelt végző társas vállalkozásokra korlátozódik.

társas vállalkozások tőkéje 8,9 százalékkal bővült. A vagyoni helyzeten túl az ágazat pénzügyi helyzete is javult. A vállalkozások fizetőképessége (likviditási ráta) 13,6 százalékponttal, likviditási gyorsrátája 10,2 százalékponttal emelkedett. A pénzeszközök és az értékpapírok növekedése a rövid lejáratú kötelezettségek csökkenésével egyidejűleg a pénzhányad, valamint a pénzeszközlikviditás-mutatók javulását eredményezte. Mivel a szállítói kötelezettségek mérséklődése meghaladta a vevőkövetelések állománynövekedését, a hitelfedezettség az előző évinél is kedvezőbben alakult. A passzív időbeli elhatárolások a tárgyévet megelőző évhez képest 4,8 milliárd forinttal gyarapodtak, amely 10,5 százalékos növekedésnek felelt meg.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

A mezőgazdasági társas vállalkozások 66,9 százaléka zárta nyereséggel az évet, amely a tárgyévet megelőző évinél 2,6 százalékponttal több vállalkozást jelentett. A veszteséges, valamint a nullás eredményt realizáló vállalkozások aránya 29,1, illetve 4,0 százalékra mérséklődött (7. melléklet). A veszteséges vállalkozások csaknem egyharmada növénytermesztő volt, azonban az adózás előtti eredményből ennél is nagyobb, 37,9 százalékos arányt képviseltek. A veszteséges vállalkozások további 21,6 százaléka egyéb mezőgazdasági ágazatban tevékenykedett és az adózás előtti eredmény 13,4 százalékát adták. Átlagosan a legnagyobb veszteséget, 27,8 millió forintot, a tejágazat vállalkozásai realizálták, amelyek mindössze 1,7 százalékos arányt képviseltek az üzleti évet veszteséggel záró üzemek körében.

Az üzemek 30,6 százaléka legalább kettő, de legfeljebb kilenc főt foglalkoztatott, továbbá az egy, valamint a 10–49 fővel működő vállalkozások aránya volt még számottevő, előbbi 20,5, utóbbi pedig 12,9 százalék. A vállalkozások egyharmada továbbra sem alkalmazott munkavállalót. Fontos megjegyezni azonban, hogy ebbe a kategóriába beletartoznak azok a gazdaságok is, amelyek nem közöltek létszámadatot, valamint azok, amelyeknél a munkavégzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő egyéb szervezetnél vannak nyilvántartva. A mezőgazdasági társas vállalkozások 2,7 százaléka 50–249 főt foglalkoztatott, ugyanakkor nagyobb adózás előtti eredményt tudhattak magukénak, mint a gazdaságok 30,6 százalékát képező 2–9 főt foglalkoztató üzemek. Részesedésük a saját tőkéből csaknem duplája, az értékesítés nettó árbevételéből pedig több mint kétszerese volt a kisebb létszámmal működő üzemekénél (9. ábra).

A 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások aránya elenyésző volt a mezőgazdaságban (0,1 százalék), miközben az adózás előtti eredményhez csaknem 4 százalékkal járultak hozzá. Az adózás előtti eredmény legnagyobb része a 10–49 főt foglalkoztató vállalkozásokhoz köthető. A mezőgazdasági társas vállalkozások több mint felét képező, legfeljebb 1 főt foglalkoztató vállalkozások az adózás előtti eredménynek kevesebb mint 12 százalékát adták, miközben a saját tőkéből, valamint az értékesítés nettó árbevételéből való részesedésük mindössze 6 százalék körüli volt. A legalább 10, de kevesebb mint 50 főt, illetve az 50–249 főt foglalkoztató üzemek kisebb számuk ellenére az árbevétel (70,2 százalék), a saját tőke (70,6 százalék) és az adózás előtti eredmény (61,7 százalék) nagyobb részét állították elő.

A mezőgazdasági társas vállalkozások szerkezetében a gazdálkodási forma tekintetében sem történt érdemi változás. A legelterjedtebb vállalkozási forma továbbra

A mezőgazdasági
üzemek kétharmada
nyereségesen
tevékenykedett
2019-ben.

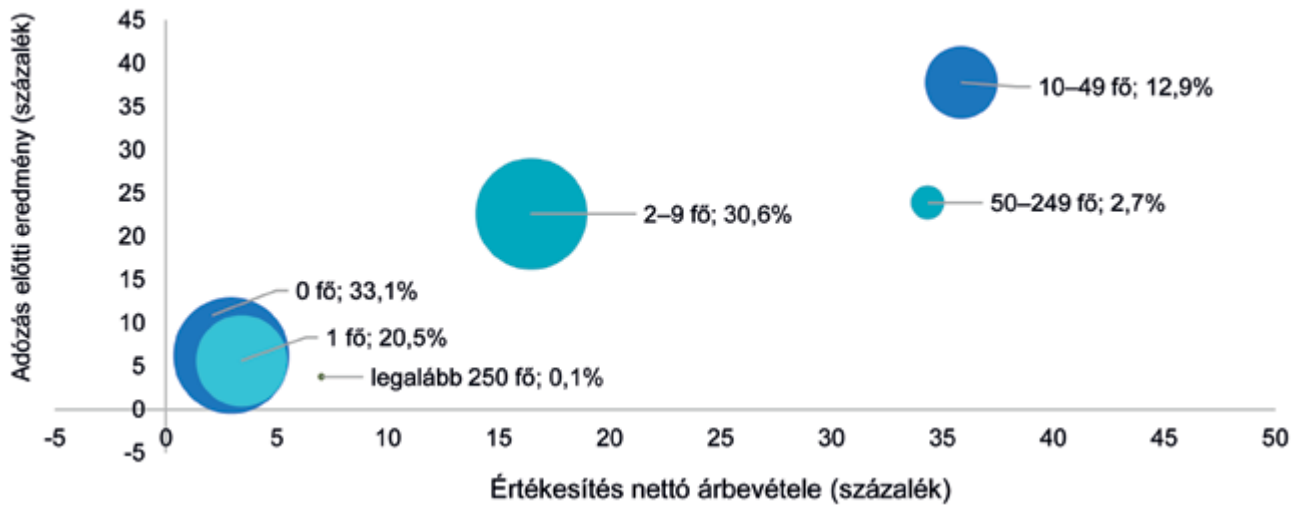
Az eredmény közel

40%-át

a 10–49 főt
foglalkoztató
mezőgazdasági
vállalkozások tudhatták
magukénak.

9. ábra

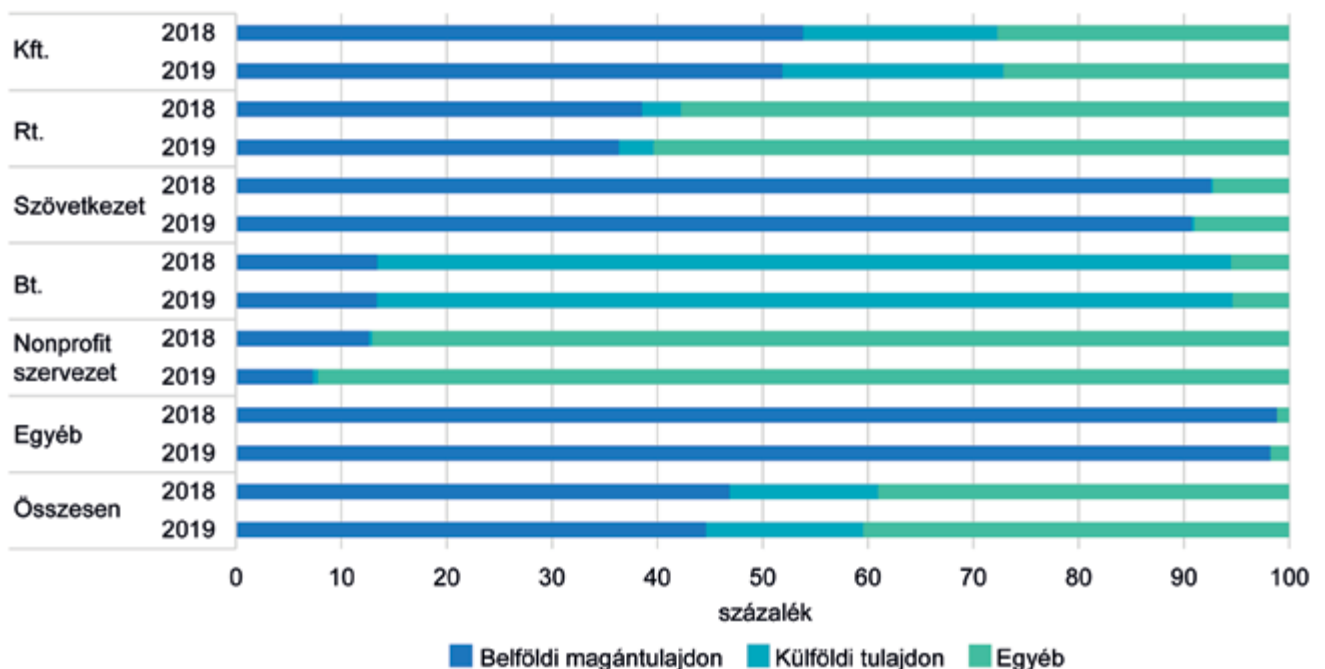
A mezőgazdasági társas vállalkozások foglalkoztatottak száma szerinti megoszlása (buborék mérete), valamint részesedése az árbevételből (x tengely) és az adózás előtti eredményből (y tengely), 2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

10. ábra

A belföldi és külföldi tőke jegyzett tőkén belüli aránya a mezőgazdaságban, azon belül az egyes gazdálkodási formáknál, 2018–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

is a korlátolt felelősségű társaság volt, amely aránya – csökkenő számuk ellenére – 1,2 százalékponttal nőtt, ezáltal az üzemek 75,2 százaléka folytatta kft. formájában tevékenységét 2019-ben. A többi gazdálkodási forma közül 10 százalék feletti részesedéssel kizárólag a betéti társaságok rendelkeztek (12,0 százalék), a szövetkezetek aránya 5,6 százalékot tett ki, a részvénytársaságoké, valamint az egyéb vállalkozásoké egyaránt 3 százalék körüli részesedést jelentett. Nonprofit szervezet formájában a mezőgazdasági vállalkozások továbbra is elenyésző hányada működött 2019-ben.

Ahogy az a fentiekben említésre került, a mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások száma 864 üzemmel csökkent. A mérséklődés javarészt a korlátolt felelősségű társaságoknál jelentkezett: számuk 7,9 százalékkal maradt el az előző évitől, ezáltal a gazdálkodási forma mintegy 63 százalékkal járult hozzá a csökkenő üzemszámhoz. A szövetkezetek, illetve a betéti társaságok száma 21,5, valamint 14,6 százalékkal esett vissza, miközben a nonprofit szervezetekből 16,7 százalékkal, a részvénytársaságokból pedig 4,6 százalékkal kevesebb működött 2019-ben. A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéje továbbra is jellemzően belső magántulajdonban volt, amely alól a korábbi éveknek megfelelően a betéti társaságok képeztek kivételt: esetükben a külföldi tulajdon aránya volt meghatározó, 81,3 százalék. A belső magántőke aránya a jegyzett tőkében minden gazdálkodási forma esetében csökkent, legalább 0,1 és legfeljebb 5,4 százalékponttal (10. ábra).

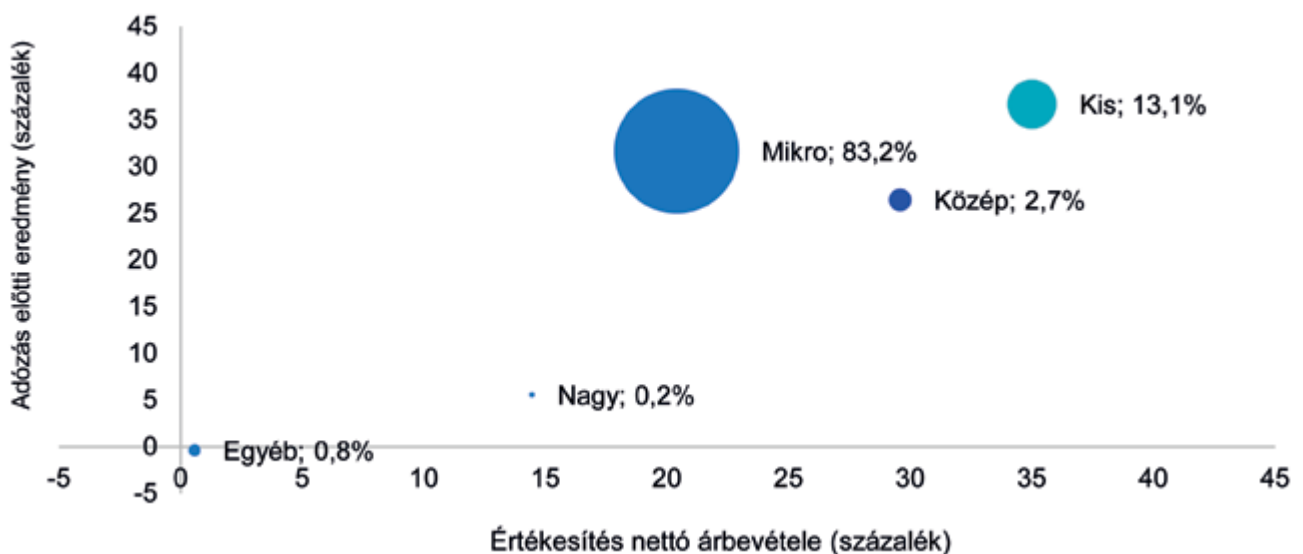
A mezőgazdaságban a külföldi tőke aránya nem érte el a

15%-ot.

A mezőgazdasági társas vállalkozások méret szerinti megoszlása a korábbi évekhez hasonlóan alakult: a gazdaságok túlnyomó többsége (83,2 százalék) továbbra is mikrovállalkozásnak minősült. A kisvállalkozások aránya 13,1 százalék volt, miközben a közép, a nagy, illetve az egyéb vállalkozások aránya együttesen a 4 százalékot sem érte el. A mikrovállalkozásokhoz képest jelentősen kevesebb kisvállalkozás az árbevételéből 14,6 százalékponttal nagyobb részesedéssel bírt, emellett a saját tőkéből 17,3 százalékponttal, az adózás előtti eredményből pedig 5,0 százalékponttal magasabb arányt képviselt (11. ábra). A vállalkozások 2,7 százalékát adó közép vállalkozás csaknem akkora adózás előtti eredményt ért el, mint a mikrovállalkozások, a nettó árbevételből, valamint a saját tőkéből való részesedése pedig 9,2, illetve 9,1 százalékponttal haladta meg azokét. A mezőgazdasági társas vállalkozások mindössze 0,2 százaléka minősült nagyvállalkozásnak, azonban az árbevételnek csupán 6,0 százalékponttal kisebb részét, 14,4 százalékát adták.

11. ábra

A mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások méretkategóriák szerinti megoszlása (buborék mérete), illetve részesedése az árbevételből (x tengely) és az adózás előtti eredményből (y tengely), 2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ SZERVEZETEK

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

Az élelmiszer-feldolgozásban 2019-ben 4011 társas vállalkozás működött, számuk a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan csökkent az előző évhez képest 12,8 százalékkal (10. melléklet). Az üzemszám szűkülésének következtében az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások 0,6 százalékponttal kisebb arányt (28,6 százalék) képviseltek az agrárgazdaság egészéből a tárgyévvel megelőző évhez képest. Nemzetgazdasági szinten az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások aránya 2,2 százalék volt 2019-ben, ezen belül a nyereséges élelmiszer-feldolgozó üzemek száma 2342 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából 1,9 százalékot tett ki. A nyereséges vállalkozások aránya az élelmiszer-feldolgozásban volt a legalacsonyabb (58,4 százalék), még a nemzetgazdasági arányt (62,1 százalék) sem érte el.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság összes eszközállományának 3,5 százalékát adták 2019-ben, ez alig 0,5 százalékponttal maradt el a 2018. évi értéktől. A vállalkozások a nemzetgazdaság nettó árbevételének 5,3 százalékát állították elő, ez az arány az eszközállományhoz hasonlóan szintén elmaradt (-0,1 százalékponttal) a megelőző év arányától. Az élelmiszer-feldolgozó üzemek árbevételből való részesedése nagyobb súlyt képviselt, mint az eszközállományon belüli, vagyis kisebb eszközállománnyal nagyobb forgalmat bonyolítottak ezen vállalkozások. A ráfordítások aránya a tárgyévben (5,3 százalék) a bevételekhez hasonlóan szintén 0,1 százalékponttal maradt el az előző évi értéktől. Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások a

.....
Az élelmiszer-
feldolgozó
vállalkozások
jövedelemből való
részesedése elmaradt a
bevételekéhez képest.
.....

nemzetgazdaság üzemi tevékenység eredményéből 4,1 százalékot, az adózás előtti eredményből pedig 3,8 százalékkal tudhattak magukénak. Előbbi kategória aránya 0,1 százalékponttal mérséklődött, utóbbié pedig ugyanennyivel haladta meg a tárgyévvel megelőző év értékét. Az élelmiszer-feldolgozásban tevékenykedő vállalkozások adózás előtti eredményből való részesedése (3,8 százalék) alacsony ahhoz képest, hogy a nettó árbevétel 5,3 százalékát tudhatták magukénak, ugyanakkor kisebb eszközállománnyal (3,5 százalék) érték el ezt a teljesítményt.

A pénzügyi mutatók tekintetében megállapítható, hogy az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsága 2019-ben 0,4 százalékponttal tovább romlott, 50,6 százalékról (2018) 51,0 százalékra (2019) változott. Ez az érték csupán 0,1 százalékponttal maradt el a nemzetgazdaság egészének eladósodottságától (51,1 százalék), azonban jelentősen meghaladta (+17,5 százalék) a mezőgazdasággal, vadgazdálkodással és halászattal foglalkozó társas vállalkozások 2019. évi értékét (33,5 százalék) (2. melléklet, 9. melléklet).

A jövedelmezőségi mutatók kedvezőtlenül alakultak, értékük 2019-ben mérséklődött az előző évhez képest. Az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 0,2 százalékponttal 4,9 százalékra, a tőkearányos adózott eredmény (ROE) 0,4 százalékponttal 11,1 százalékra csökkent, miközben az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) stagnált a 2018. évhez (3,8 százalék) viszonyítva. A befektetett eszközök jövedelmezősége 0,7 százalékponttal maradt el az előző év értékétől (10,2 százalék). Annak ellenére, hogy a ROA és a ROE mutatók értéke is csökkent a vizsgált évben, a nemzetgazdaság többi ágazatához viszonyítva megállapítható, hogy az említett két jövedelmezőségi mutató értéke az élelmiszer-feldolgozásban volt a legmagasabb. Előbbi mutató 1,2 százalékponttal, utóbbi pedig 2,3 százalékponttal múlta felül a nemzetgazdaság egészének értékét.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2019-ben tovább emelkedett, 5,5 milliárd forinttal bővült a 2018. évi értékhez (158,5 milliárd forint) viszonyítva, ezáltal az eredmény 164,0 milliárd forintra nőtt (12. ábra). Az ágazat vállalkozásai az elmúlt négy évben 11,7 százalékkal növelték az adózás előtti eredményüket, így nominálisan az eddigi legmagasabb eredményt érték el 2019-ben. Az adózás előtti eredmény alapján a nyereséges vállalkozások száma 2342 (58,4 százalék), a veszteségeseké 1531 (38,2 százalék) volt a tárgyévben, nullás eredményt 138 üzem (3,4 százalék) ért el. A vállalkozások száma mindhárom kategóriába csökkent, a nyereséges üzemek száma 11,3 százalékkal, a veszteséges üzemeké 9,0 százalékkal maradt el a 2018. évi értékektől. A nullás vállalkozások számának mérséklődése kiemelkedőnek, 29,6 százalékosnak bizonyult, fontos megjegyezni, hogy alacsony bázisértékhez képest következett be a mérséklődés. Az adózás előtti eredményük alapján nyereséges vállalkozások 4,0 százalékkal nagyobb nyereséget értek el, míg a veszteséges vállalkozások 3,9 milliárd forinttal tovább növelték veszteségüket (12. melléklet).

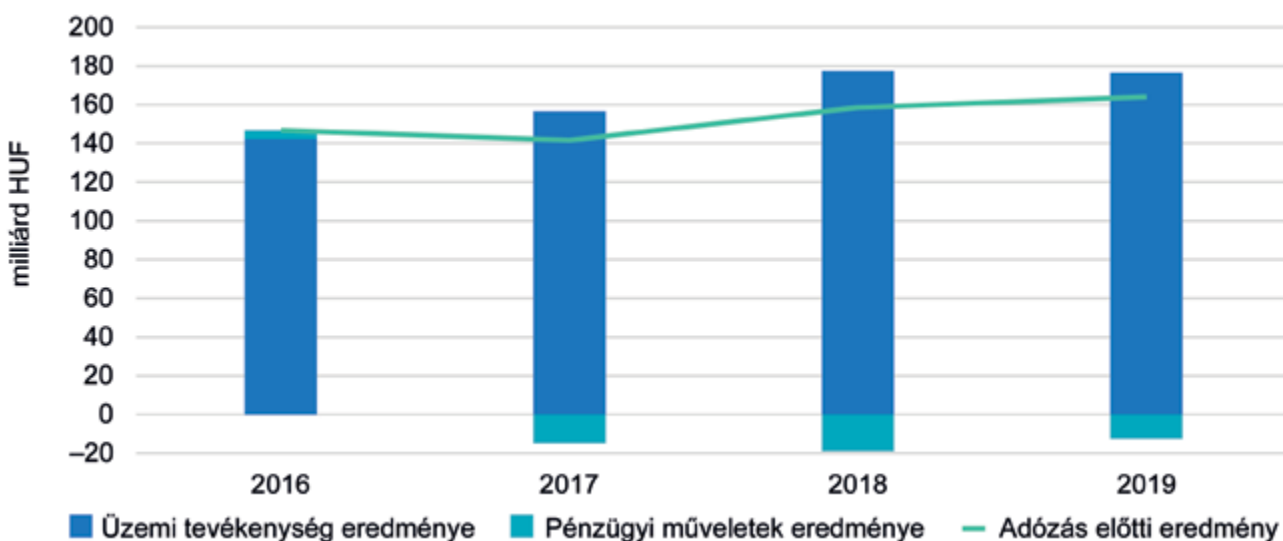
Az adózás előtti eredmény bővülése nagyrészt annak köszönhető, hogy a pénzügyi műveletek eredményének 6,3 milliárd forintos növekedése ellensúlyozta az üzemi tevékenység eredményének 793 millió forintos csökkenését 2019-ben. A pénzügyi műveletek eredménye 2017-től negatív előjelet mutatott, a legnagyobb veszteséget

Az élelmiszer-feldolgozó üzemek közel

60%-a

nyereségesen működött 2019-ben.

12. ábra

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások főbb eredménykategóriáinak alakulása, 2016–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

2018-ban érte el. A 2019. évi veszteség 12,6 milliárd forintra mérséklődött az előző évi 18,9 milliárd forinthez képest.

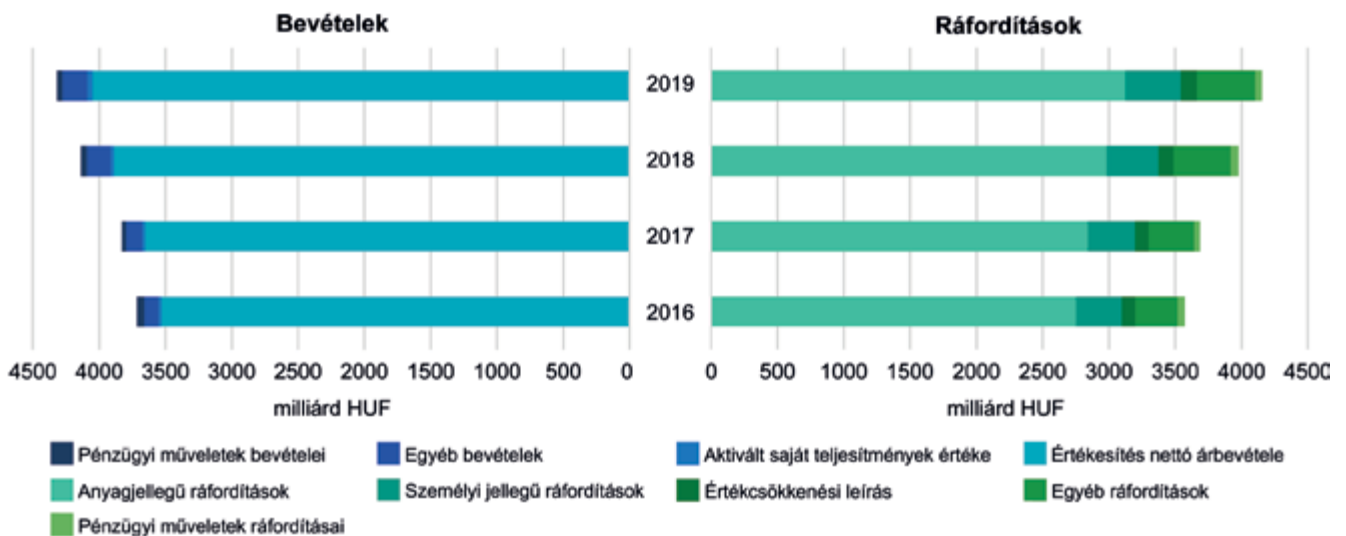
Az üzemi bevételek és termeléshez felhasznált ráfordítások különbsége így 177,4 milliárd forintról (2018) 176,6 milliárd forintra (2019) szűkült. Az üzemi tevékenység ráfordításainak emelkedése nagyobb mértékű volt, mint a bevételeké. Előbbiek 184,3 milliárd forinttal (4,7 százalék), utóbbiak 183,5 milliárd forinttal (4,5 százalék) növekedtek 2019-ben.

Összességében az ágazat vállalásai adófizetési kötelezettségüknek eleget téve az előző évinél 4,3 milliárd forinttal nagyobb, 151,5 milliárd forint adózott eredményt értek el 2019-ben.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2019. évi összes bevétele 4318,6 milliárd forint volt, 182,3 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évi értéket. A nettó árbevétel 3889,2 milliárd forintról (2018) 4048,1 milliárd forintra (2019) bővült (8. melléklet), amely 4,1 százalékos növekedést jelentett. Az árbevétel több mint kétharmad része (67,1 százalék) belföldi, egyharmad része (32,9 százalék) exportértékesítésből származott 2019-ben. Előbbi árbevétel-kategória 2,7 százalékos, utóbbi pedig 7,1 százalékos növekedést ért el 2019-ben, vagyis elsősorban a külföldre történő értékesítés volt az árbevétel növekedésének forrása (13. ábra). A KSH adatai is ezt támasztják alá, amíg a belföldi értékesítés volumenindexe 2,6 százalékkal emelkedett, addig az export volumene 7,6 százalékkal haladta meg az előző évet. A KSH árindex adatai ezzel szemben azt mutatják, hogy a belföldi értékesítés 5,7 százalékkal, az export árindexe 3,6 százalékkal emelkedett az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások tekintetében, vagyis az árbevétel-növekedés a külföldi értékesítés volumennövekedésének tulajdonítható elsősorban

Az élelmiszer-feldolgozás árbevételének növekedésében nagy szerepet játszott az exportértékesítés.

13. ábra **Bevételek és ráfordítások az élelmiszer-feldolgozásban, 2016–2019**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

(KSH, 2020j, 2020k, 2020l, 2020m). Az értékesítésből származó nettó árbevételhez hasonlóan az egyéb bevételek állománya is bővült a tárgyévet megelőző évi értékhez képest 7,4 milliárd forinttal, ami 4,1 százalékos bővülést jelentett. Visszafizetési kötelezettség nélküli kapott támogatásként 10,1 milliárd forintot könyvelhettek el az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások 2019-ben, ez az összeg 2,8 százalékkal haladta meg az előző évi összeget. Az aktivált saját teljesítmények értéke arányaiban jelentősen emelkedett, értéke 41,9 milliárd forint volt a tárgyévben, azaz több mint másfélszeresére növekedett (+69,2 százalék) az előző évi értékhez képest.

A pénzügyi műveletek bevétele kismértékben, 3,1 százalékkal (–1,3 milliárd forint) maradt el a 2018. évi értéktől (40,5 milliárd forint). A csökkenést a kapott osztalék, részesedés visszaesése eredményezte, amely 834 millió forinttal, mintegy egyötödével volt kevesebb a tárgyévben. A kamatbevételek 624 millió forinttal, 25,6 százalékkal haladták meg a 2018. évi értéket (3,9 milliárd forint).

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások összes ráfordítása 176,8 milliárd forinttal 4154,6 milliárd forintra emelkedett 2019-re, ami 4,4 százalékos bővülést jelentett az előző év értékéhez viszonyítva. A növekedés minden ráfordításelem esetében megfigyelhető volt. Az anyagjellegű ráfordítások 4,8 százalékkal (141,8 milliárd forinttal), a személyi jellegű ráfordítások 6,9 százalékkal (26,8 milliárd forinttal) az értékcsökkenési leírás 5,0 százalékkal (5,7 milliárd forinttal) haladták meg azt előző évit, s végül a legkisebb mértékben 2,3 százalékkal (10,0 milliárd forint) az egyéb ráfordítások bővültek. Az anyagjellegű ráfordítások közül az anyagköltség emelkedett leginkább (+105,9 milliárd forint), de az eladott áruk beszerzési értéke is bővült, 13,1 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évi értéket (454,2 milliárd forint). A személyi jellegű ráfordításon belül a bérköltség (+10,4 százalék) és a bérjárulék (+0,6 százalék) emelkedtek, miközben a személyi jellegű egyéb kifizetések 4,0 milliárd forinttal, vagyis 11,0 százalékkal csökkentek. A bértömeg növekedését elsősorban a bérszínvonal emelkedése okozta. A feldolgozóiparban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2019-ben 12,9 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest (KSH, 2020n), miközben alig 2,6 százalékkal bővült az élelmiszer-feldolgozás átlagos statisztikai állományi létszáma. A pénzügyi műveletek

Az élelmiszer-feldolgozásban a személyi jellegű ráfordítások növekedése kiemelkedő volt.

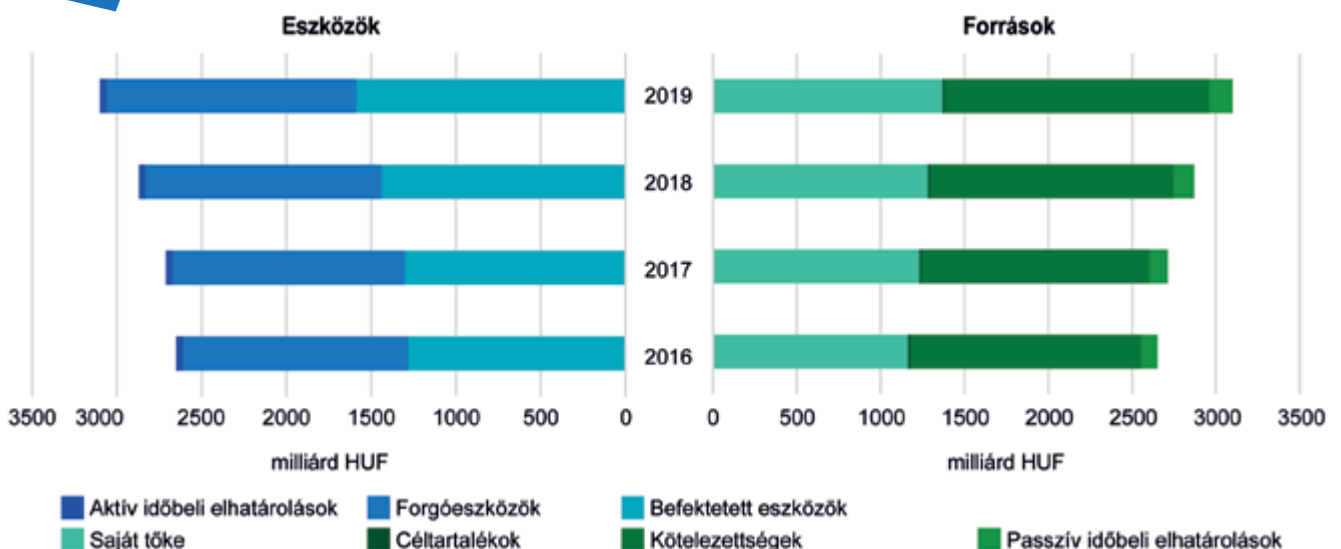
ráfordításai 7,5 milliárd forinttal, azaz 12,7 százalékkal csökkentek a 2018. évi eredményhez képest (59,3 milliárd forint).

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközállománya 2869,5 milliárd forint-ról 3101,5 milliárd forintra nőtt 2019-ben (10. melléklet), amely 8,1 százalékos bővülést jelentett az előző évi eredményhez képest. A 231,9 milliárd forintos növekedés eszközoldalán nagyrészt a befektetett eszközök 150,9 milliárd forintos, kisebb részben pedig a forgóeszközök 78,6 milliárd forintos bővülésének volt tulajdonítható (14. ábra). Az eszközök harmadik főcsoportja, a lényegesen kisebb, mindösszesen 1,0 százalékos nagyságrendet képviselő aktív időbeli elhatárolások állománya 2,4 milliárd forinttal, vagyis 6,3 százalékkal haladta meg a 2018. évi értéket (38,4 milliárd forint). A befektetett eszközök közül a legnagyobb mértékű növekedést (+32,1 százalék, 31,2 milliárd forint) a befektetett pénzügyi eszközök érték el, összegét tekintve azonban a tárgyi eszközök bővülése volt leginkább számottevő, amely mintegy 120 milliárd forinttal növekedett. A tárgyi eszközök közül kiemelt figyelmet érdemel a műszaki berendezések 50,9 milliárd forintos (+12,1 százalék) bővülése, valamint a beruházások, felújítások záróállományának 25,9 milliárd forintos (+15,4 százalék) emelkedése, de ez utóbbihoz hasonló értékkel növekedtek az ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok is, amelyek állománya 27,4 milliárd forinttal (+4,9 százalék) lett több egy év alatt. A KSH beruházásokra vonatkozó adatgyűjtése is az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások beruházásainak bővülését támasztotta alá, nemcsak a záróállomány vonatkozásában. Az élelmiszer-, ital-, valamint dohánytermékek gyártásával foglalkozó vállalkozások beruházásainak teljesítményértéke és volumene mind az élelmiszer-feldolgozásban, mind a feldolgozóiparban meghaladta az előző év értékét. Az élelmiszer-feldolgozó beruházások a feldolgozóiparhoz képest kisebb mértékben bővültek, előbbi 12,1 százalékkal, utóbbi 18,8 százalékkal emelkedett.

Az eszközbővítés
nagyobbrészt idegen
forrásból valósult meg
az élelmiszeriparban.

14. ábra Eszközök és források alakulása az élelmiszer-feldolgozásban, 2016–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A nemzetgazdasági beruházások volumenindexét tekintve az élelmiszer-feldolgozás esetében 6,6 százalékos, a feldolgozóipar egészénél pedig 13,7 százalékos növekedés realizálódott (KSH 2020o, 2020p).

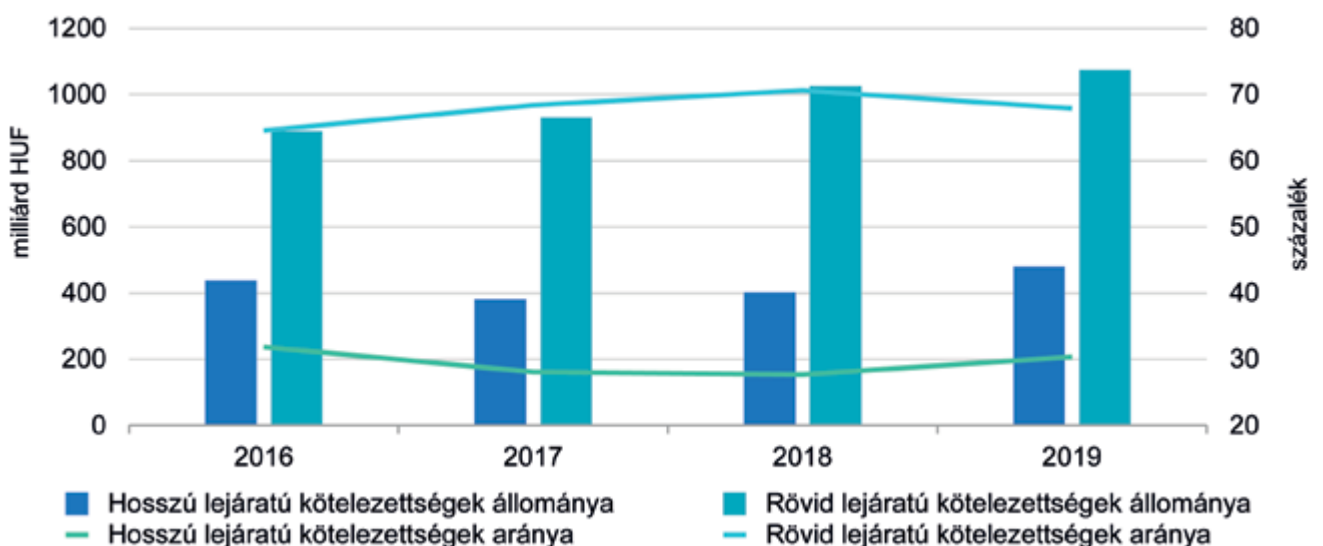
A forgóeszközök közül a készletek állománya 7,2 százalékkal, a követeléseké 4,8 százalékkal, a pénzeszközök értéke pedig 5,6 százalékkal bővült 2019-re, amely 36,7 milliárd forint, 33,7 milliárd forint, valamint 9,1 milliárd forint emelkedést jelentett. Ugyanakkor az értékpapírok értéke csökkent, 5,5 százalékkal (941 millió forinttal) mérséklődött az előző évhez képest. Összességében a forgóeszközök értéke 5,6 százalékkal gyarapodott.

A források 231,9 milliárd forintos növekedését nagyjából (56,0 százalékban) a kötelezettségek állományváltozása okozta, értéke jelentősen, 129,8 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évit (1452,2 milliárd forint), miközben a saját tőke állománya 87,6 milliárd forinttal emelkedett (14. ábra). A kötelezettségállomány 8,9 százalékos növekedésének fő mozgatórugója a második legnagyobb hányadot (30,3 százalék) kitevő hosszú lejáratú kötelezettség-állomány volt, értéke 19,3 százalékkal, 77,7 milliárd forinttal emelkedett az előző évhez képest (402,3 milliárd forint) (15. ábra). A hosszú lejáratú kötelezettségek állományváltozását a pénzügyi intézménytől igénybe vett hitelek és a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök szinte egyforma mértékben alakították, előbbi 6,8 százalékkal, utóbbi kategória pedig 6,9 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A kötelezettségállományon belül legnagyobb hányadot (67,9 százalék) képviselő rövid lejáratú kötelezettségek értéke 48,9 milliárd forinttal, azaz 4,8 százalékkal emelkedett 2019-ben. A rövid lejáratú kötelezettségállomány mérsékelt bővülését a szállítók 28,3 milliárd forintos (+7,8 százalék), a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek 15,4 milliárd forintos (+22,6 százalékos) növekedése, valamint az egyéb kapott hitelek összegének 45,1 milliárd forintos (-18,0 százalékos) szűkülése befolyásolta. A kötelezettségek közül a hátrasorolt kötelezettségek értéke is jelentősen bővült, 24,4 milliárd forintról (2018) 27,6 milliárd forintra (2019), azaz 13,1 százalékkal haladta meg az előző évi értéket.

A kötelezettségek az élelmiszer-feldolgozásban nagyobb ütemben nőttek, mint a saját tőke.

15. ábra

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások kötelezettségeinek változása lejáratú idő szerint, 2016–2019

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A saját tőke elemei – kivéve a jegyzett tőkét, amely 6,5 milliárd forinttal kevesebb lett – bővültek az előző évi értékekhez viszonyítva. A saját tőke 87,6 milliárd forintos emelkedéséből az eredménytartalék 42,4 milliárd forintot, a tőketartalék 34,7 milliárd forintot jelentett, de nőttek az egyéb tartalékok is 12,5 milliárd forinttal, valamint az adózott eredmény 4,3 milliárd forinttal. A jegyzett, de még be nem fizetett tőke negatív előjelet mutatott mindkét évben, 2019-ben 82 millió forinttal javult az értéke az előző évhez (–1,4 milliárd forint) képest.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint

Az élelmiszer-feldolgozó alágazatok közül a legnagyobb vállalkozásszámmal a pékáru, tésztafélék gyártásával, valamint az italgyártással foglalkozó vállalkozások szerepeltek, a két alágazat együttesen 2260 vállalkozást jelentett, és 56,4 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszer-feldolgozáson (4011) belül (16. ábra). Ezt követte az egyéb élelmiszerek gyártása 13,1 százalékos, a húsfeldolgozás 10,7 százalékos, majd a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás 10,1 százalékos részesedéssel. Négy százalék alatti részesedéssel rendelkezett a takarmánygyártás (3,4 százalék), a tejfeldolgozás (2,8 százalék), a malomipar (2,1 százalék), a növényi, állati olaj gyártás (1,2 százalék), a halfeldolgozás, -tartósítás (0,2 százalék), valamint a dohánytermék gyártása (0,2 százalék). A vállalkozások számát tekintve szinte minden alágazat esetében csökkenés volt megfigyelhető. A legnagyobb arányú (17,6 százalék) visszaesés a malomipari termék, keményítő gyártása alágazatban következett be, ám szám szerint ez csupán 18 üzemet jelentett. A dohánytermékek előállításával foglalkozó vállalkozások száma nem változott (8), a halfeldolgozás, -tartósítás alágazatban viszont 25 százalékkal többen tevékenykedtek a tárgyévben.

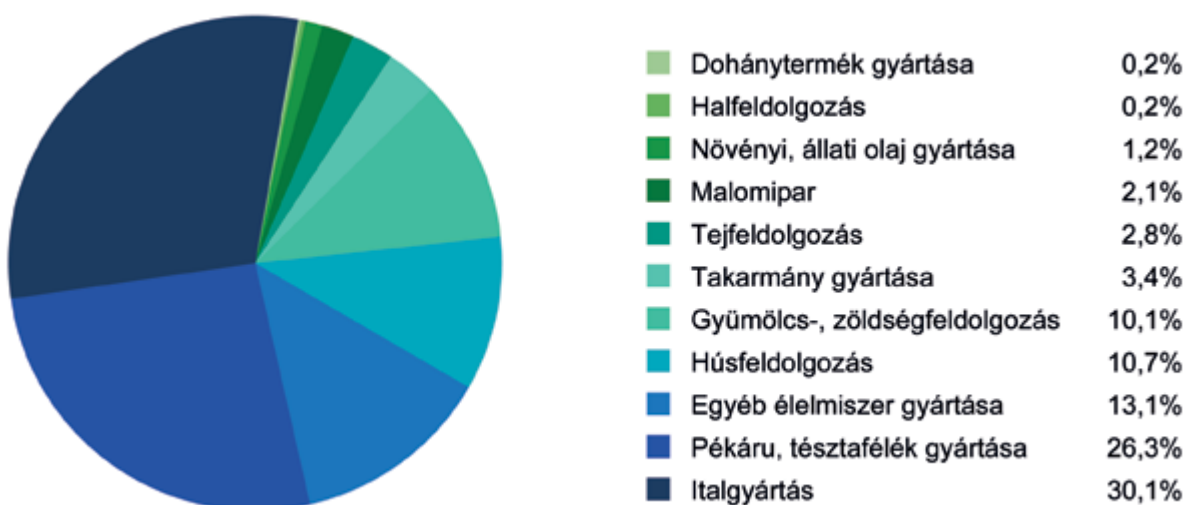
Az élelmiszer-feldolgozó üzemek

30%-a

az italgyártás szakágazatban tevékenykedett.

16. ábra

Az élelmiszer-feldolgozó alágazatokban tevékenykedő vállalkozások számának megoszlása 2019-ben

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az értékesítés nettó árbevételének közel egynegyed részét, 24,0 százalékát a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai érték el 2019-ben (11. melléklet). Bevételüket 50,1 milliárd forinttal növelték, ez 5,4 százalékos bővülést jelentett az előző évhez képest (920,5 milliárd forint). Az alágazaton belül mindhárom szakágazat árbevétele meghaladta az előző évit, a legnagyobb mértékű emelkedést (10,9 százalék) a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat vállalkozásai érték el, így igen jelentős mértékben, 44,2 milliárd forinttal járultak hozzá az alágazat árbevétel-növekedéséhez. Annak ellenére, hogy italgyártásban tevékenykedő vállalkozások árbevétele 6,1 milliárd forinttal csökkent a 2018. évhez képest (620,4 milliárd forint) az árbevételhez való hozzájárulás tekintetében 15,2 százalékkal a második helyet foglalták el. A halfeldolgozás, -tartósítás alágazatban tevékenykedő 10 üzem igen jelentős mértékben, több mint kétszeresére bővítette az árbevételét, 219,0 millió forintról (2018) 581,0 milliárd forintra (2019) növelte, s ezzel a legnagyobb árbevétel-növekedést érték el az élelmiszer-feldolgozás alágazatai között. Az ágazat 2019. évi árbevétel-növekedésének (159,0 milliárd forint) közel egyharmad részét, 31,5 százalékát (50,1 milliárd forint) a húsfeldolgozással, -tartósítással, húskészítmény gyártásával foglalkozó vállalkozások állították elő. Szintén jelentős árbevétel-növekedést realizált az egyéb élelmiszerek gyártása alágazat, 41,7 milliárd forinttal (26,2 százalékos arányban) járult hozzá az ágazat kiemelkedő eredményéhez. Szinte minden alágazat növelte árbevételét, kivéve a korábban említett italgyártással, valamint a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással foglalkozó vállalkozásokat, amelyek jövedelme 2,8 milliárd forinttal, 1,2 százalékkal maradt el a 2018. évi eredménytől (240,8 milliárd forint).

Az élelmiszer-feldolgozás vállalkozásai 5,5 milliárd forinttal magasabb adózás előtti eredményt értek 2019-ben, mint az előző évben (158,5 milliárd forint). Az adózás előtti eredményből az italgyártással foglalkozó vállalkozások rendelkeztek a legnagyobb részaránnyal (20,9 százalék), annak ellenére, hogy eredményük 5,7 százalékkal, 2,1 milliárd forinttal csökkent 2019-ben. A második legmagasabb részarányt (14,1 százalék) és a második legnagyobb adózás előtti eredményt (23,1 milliárd forint) is az egyéb élelmiszer gyártásával foglalkozók érték el. A harmadik legnagyobb részaránnyal (11,4 százalék) a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai rendelkeztek. Az egyik legnagyobb mértékű csökkenést ezen alágazat vállalkozásai szenvedték el, adózás előtti eredményük 26,6 milliárd forintról (2018) 18,7 milliárd forintra (2019), közel egyharmadával szűkült. A húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat mindhárom szakágazatának adózás előtti eredménye jóval elmaradt a 2018. évi eredménytől, a legnagyobb mértékű visszaesés 0,2 milliárd forintról (2018) -2,8 milliárd forintra (2019) a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatnál mutatkozott. A legjelentősebb növekedést a növényi, állati olaj gyártásával foglalkozó vállalkozások könyvelhették el. Adózás előtti eredményüket a két és félszeresére, 5,9 milliárd forintról 14,6 milliárd forintra bővítették. Eredményüket növelni tudták még a takarmány gyártással (+41,5 százalék), a tejfeldolgozással (+18,1 százalék), valamint az egyéb élelmiszer előállításával (+4,1 százalék) foglalkozó vállalkozások is.

Az élelmiszer-feldolgozásban tevékenykedő vállalkozások 87,6 milliárd forinttal magasabb saját tőkével rendelkeztek 2019-ben, mint az azt megelőző évben (1282,4 milliárd forint). Az alágazatok közül a legmagasabb saját tőke értéket az italgyártás vállalkozásai tudhatták magukénak (274,7 milliárd forint). A legnagyobb mértékű bővülés (43,7 százalék) azonban a növényi, állati olaj előállításával foglalkozó üzemeknél jelentkezett. Az alágazat vállalkozásai 11,7 milliárd forinttal, 26,8 milliárd forintról (2018) 38,5 milliárd forintra (2019) bővítették a saját tőke állományukat. Mintegy 10,0 százalék feletti sajáttőkeállomány-növekedést értek el 2019-ben a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártásában (+12,0 százalék), a tejfeldolgozásban (+22,9 százalék),

A húsfeldolgozó alágazat romló eredménye ellenére a saját tőke állománya mindhárom szakágazatban emelkedett.

valamint a halfeldolgozás, -tartósításban (+26,8 százalék) tevékenykedő vállalkozások. A saját tőke állománya mindössze egyetlen, a takarmány gyártásával foglalkozó alágazatban csökkent (-5,1 százalék).

A jövedelmezőséget tekintve megállapítható, hogy a legmagasabb sajáttőke-arányos adózott eredményt a halfeldolgozás, -tartósítás (129,9 százalék), a növényi, állati olaj gyártása (38,0 százalék), valamint a dohánytermék gyártása (23,5 százalék) alágazatokban tevékenykedő vállalkozások tudhatták magukénak 2019-ben. Negatív előjelű árbevétel-arányos jövedelmezőség egyedül a halfeldolgozás, -tartósítás alágazatban mutatkozott, értéke -5,1 százalékról (2018) -49,8 százalékra (2019) romlott.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások összes kötelezettségállománya 129,8 milliárd forinttal, 8,9 százalékkal emelkedett 2019-ben (1582,0 milliárd forint). A legnagyobb kötelezettségállománnyal a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártással foglalkozó vállalkozások rendelkeztek (339,3 milliárd forint), ez az élelmiszer-feldolgozás kötelezettségeinek 21,5 százalékos részarányát jelentette. Ezt követték az italgyártás alágazat vállalkozásai 313,4 milliárd forinttal, és 19,8 százalékos részaránnyal. A tejfeldolgozás kivételével (-7,3 százalékos csökkenés) minden alágazatban növekedett a kötelezettségállomány. A legnagyobb mértékű változás a halfeldolgozás, -tartósítással foglalkozó üzemekben mutatkozott, ahol hétszeresére, 0,3 milliárd forintról 2,1 milliárd forintra bővült a vállalkozások kötelezettségállománya.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 58,1 százaléka működött nyereségesen 2018-ban, egy évvel később ez az arány 0,3 százalékponttal lett csak magasabb (12. melléklet). A veszteséggel záró vállalkozások száma 0,6 százalékponttal bővült, a nullás eredményt elérő üzemek száma pedig 0,9 százalékponttal csökkent. A nyereségesen működő vállalkozások 8,0 milliárd forinttal nagyobb, 201,6 milliárd forint adózás előtti eredményt realizáltak, a veszteséges vállalkozások 2,9 milliárd forinttal több, 37,6 milliárd forint hiánnyal zárták a 2019. évet.

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet végző társas vállalkozások közel egynegyede (24,7 százalék) nem alkalmazott a tárgyévben munkavállalót, 16,3 százaléka 1 főt, 33,3 százaléka pedig 2–9 fő közötti alkalmazottat foglalkoztatott. A gazdálkodók mintegy egyötöde (17,9 százalék) 10–49 főnek biztosított munkalehetőséget. Az 50–249 főt foglalkoztató vállalkozások aránya nagyon alacsony (6,2 százalék) volt az ágazatban, azonban a 250 vagy annál több főt alkalmazó vállalkozások aránya még ennél is alacsonyabb értéket, mindösszesen 1,6 százalékot tett ki, amely 64 vállalkozást jelentett 2019-ben. Annak ellenére, hogy a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 1,6 százalékos aránya szinte elenyésző volt, az adózás előtti eredményből egy igen jelentős szeletet, 60,0 százalékot tudhattak magukénak.

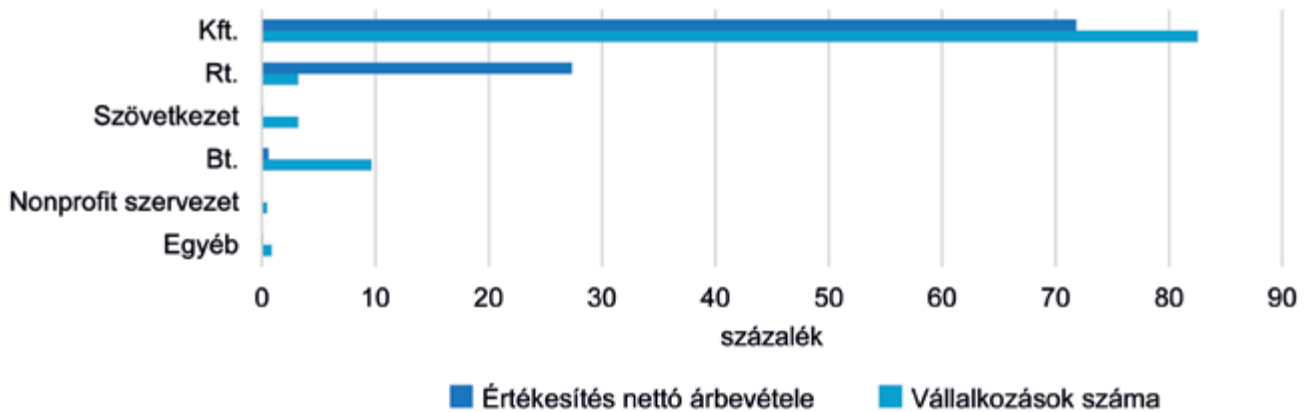
Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 82,5 százaléka kft. formájában működött 2019-ben, amelyek 71,8 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszer-feldolgozás nettó árbevételéből és 73,1 százalékos arányban járultak hozzá az ágazat saját tőke állományához (17. ábra, 12. melléklet). A külföldi tulajdon aránya meghaladta az 50 százalékot (54,9 százalék) a kft.-k jegyzett tőkéjéből, az élelmiszer-feldolgozás egészétől (45,7 százalék) azonban elmaradt. A részvénytársaságok a vállalkozások számát tekintve 3,2 százalék, az árbevétel tekintetében 27,3 százalék, a saját tőkét illetően 25,7 százalék, a külföldi jegyzett tőke vonatkozásában pedig 31,1 százalékos részaránnyal rendelkeztek 2019-ben.

.....
A külföldi tőke aránya
a 250 főnél többet
foglalkoztatónál
bizonyult
a legmagasabbnak.
.....

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások legnagyobb részét, 73,3 százalékát a mikro-vállalkozások (2942 üzem) adták, a kisvállalkozások száma 17,9 százalékot, a közép-vállalkozások száma 6,3 százalékot, a nagyvállalatok száma 1,7 százalékot, az egyéb vállalkozások száma pedig 0,8 százalékot tett ki a 4011 élelmiszer-feldolgozó vállalkozásból 2019-ben (18. ábra). A tárgyévet megelőző év adatahoz képest a vállalkozások száma 588-cal, 12,8 százalékkal csökkent. A vállalkozások száma (a nagyvállalatok kivételével, melyek száma emelkedett 9,7 százalékkal), minden méretkategóriában szűkült 2019-ben. A létszámmal ellentétben a legnagyobb árbevételt, 2501,9 milliárd forintot a nagyvállalatok realizálták, ezzel 61,8 százalékos arányban járultak hozzá az élelmiszer-feldolgozás nettó árbevételéhez. Ezt követték a középvállalkozások 24,8 százalékos, a kisvállalkozások 10,3 százalékos, a mikrovállalkozások 2,7 százalékos, és végül az egyéb vállalkozások 0,4 százalékos részesedéssel. A mikro- és kisvállalkozások forgalma 37,3 milliárd forinttal maradt el az előző évi értékesítés nettó árbevételétől (561,3 milliárd forint). A nagyvállalatok jegyzett tőkéje érte el a legmagasabb értéket (143,6 milliárd forint) 2019-ben, és a külföldi tőke részarány is itt volt a legnagyobb (57,8 százalék).

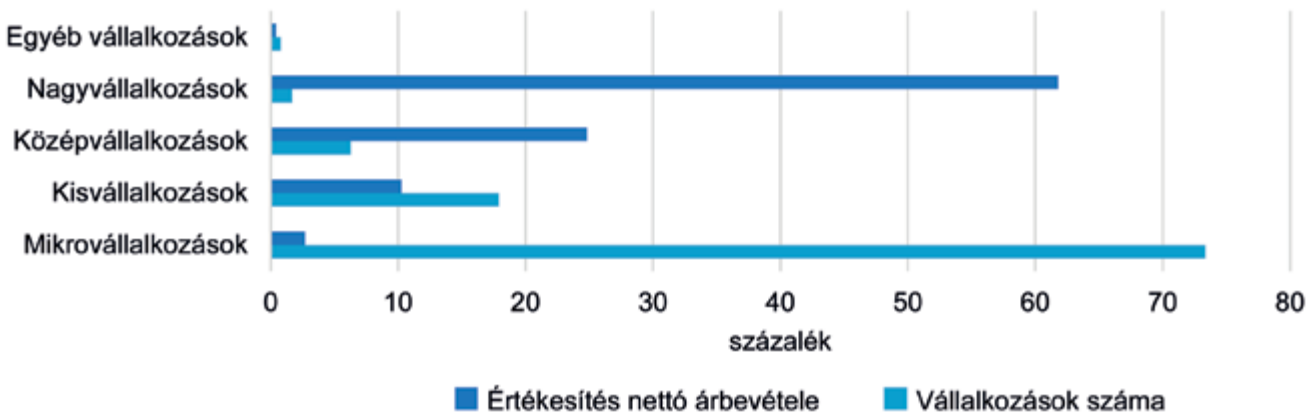
A sajáttőke-arányos eredmény a méretkategóriák növekedésével egyidejűleg javult, miközben az árbevétel-arányos jövedelmezőség romlott.

17. ábra Az egyes vállalkozási formák részaránya a vállalkozások száma és az árbevétel alapján 2019-ben

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

18. ábra Az egyes méretkategóriák részaránya a vállalkozások száma és az árbevétel alapján 2019-ben

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban	34
2. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2019	36
3. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019	37
4. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019	38
5. melléklet:	Pénzügyi mutatók képlete	39
6. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019	40
7. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban néhány jellemző szerint, 2019	41
8. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019	42
9. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019	43
10. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019	44
11. melléklet:	A kettős könyvelést végző társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó szakágazatokban, 2018–2019	45
12. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban néhány jellemző szerint, 2019	46

1. melléklet: Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és a tárgy-évet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, az adatbázis az év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

Vizsgálatunk kizárólag a normál üzleti évet záró vállalkozásokra terjed ki, ezáltal az eltérő üzleti évet választók adatai nem képezik annak tárgyát.

Az elemzés nem terjed ki továbbá az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvizetést végző vállalkozások adataira.

Vizsgálatunk a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban működő kettős könyvvizetést végző társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így elemzésünk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza.

A 2018-as évben 285, 2019-ben pedig 180 társas vállalkozás eredménykimutatásadatai esetében előfordultak ellentmondások, ezáltal ezeket az üzemeket figyelmen kívül hagytuk az elemzés során. Az összesen 465 vállalkozás közül 415 gazdaságnál az üzemi és a pénzügyi eredmény összege eltért az adózás előtti eredménytől, 139 üzem esetében pedig nem egyezett a bevételek és ráfordítások különbsége az üzemi eredménnyel. Ez utóbbi sok esetben (88 gazdaságnál) azért, mert nem szerepelt adat a számított mezőben. Mindkét évben elmondható, hogy az érintettek többsége vadgazdálkodási egyesület volt és mikrovállalkozásnak minősült (2018-ban 268 üzem, 2019-ben 172 vállalkozás). Emellett a 2018-as évben 10 gazdaság, 2019-ben pedig 6 üzem szűken értelmezett mezőgazdasági tevékenységet végzett (vadászat, halászat, erdőgazdálkodás nélkül), a halászati ágazatban működő vállalkozások közül pedig 4, valamint 6 üzem elemzésbe való bevonására nem nyílt lehetőségünk. A gazdaságok összes bevétele 2018-ban 2,7 milliárd forint volt, eszközállományuk pedig 3,9 milliárd forintot jelentett. A bevétel 34,4 százaléka, míg az eszközállomány 38,2 százaléka egy üzemhez köthető. A 2019-es évi adatok elemzése során figyelmen kívül hagyott vállalkozások 719,6 millió forint bevétellel, valamint 1,3 milliárd forint értékű eszközállománnyal rendelkeztek.

A társas vállalkozások 2019. január elsejétől csoportos adózás formájában is bevallhatják adókötelezettségüket, amennyiben a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben (Tao. tv.)³ meghatározott csoportos társasági adóalanyra vonatkozó feltételeknek eleget tesznek, amelyek a szervezeti formára, kapcsoltsági viszonyra, és a számviteli rendszerre irányulnak. A csoportos társasági adóalany létrehozásához legalább két adózó szükséges. A Tao. törvény 2019-ben bevezetett rendelkezései alapján 26 vállalkozás választotta a csoportos társasági adózás lehetőségét. Mivel a tagok tevékenységi köre nem kizárólag egy ágazatra koncentrálódik, 11 gazdaság esetében nem áll rendelkezésünkre információ a csoport többi tagjáról. Esetükben az adókötelezettség mértékét a társasági adózásnak megfelelően 9 százalékban állapítottuk meg. A legalább két tagból álló csoportoknál az adófizetési kötelezettséget a rendelkezésben foglaltak alapján határoztuk meg, ám ez szintén közelítő becslés, hiszen lehetnek olyan tagjai a kapcsolt vállalkozásoknak, amelyek szintén kívül esnek a mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó tevékenységi körön.

³ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600081.tv>

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál nulla fő olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

1. táblázat: A mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) nagyságcsoportjainak ismérvei

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,65 milliárd forint) vagy
		mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,65 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,25 milliárd forint) vagy
		mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,25 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (16,27 milliárd forint) vagy
		mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (13,99 milliárd forint)

Megjegyzés: A forintban kifejezett értékhatarok az MNB által közölt középárfolyamon, 2018-ban 318,87 forint/euróval, 2019-ben 325,35 forint/euróval kerültek kiszámításra.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

A kkv-besorolásnál a 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével⁴. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

Az IFRS szerinti adózásra⁵ váltó üzemek köre továbbra sem bővült, 2019-ben is mindössze egy üzem nyújtotta be adóbevallását ilyen formában.

⁴ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

⁵ <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500178.TV>

2. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2019**

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdőgazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	8 389	1 631	4 011	24 815	163 136	201 982
Ebből nyereségesek aránya, %	66,9	60,1	58,4	64,7	61,6	62,1
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	3 326 677	230 301	3 101 459	30 767 081	51 316 120	88 741 638
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	33,5	24,3	51,0	36,5	61,1	51,1
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	1 992 603	148 270	4 048 133	28 927 956	41 587 360	76 704 321
Ráfordítások összesen	2 295 663	162 917	4 154 577	29 401 100	43 114 485	79 128 742
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 273 511	162 123	4 102 770	28 884 366	42 343 127	77 765 896
adójellegű ráfordítások	15 386	2 297	234 838	264 573	802 973	1 320 066
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,67	1,41	5,65	0,90	1,86	1,67
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	181 373	8 142	210 885	1 657 996	3 081 222	5 139 620
vesztése	-24 601	-2 325	-34 323	-391 760	-369 665	-822 674
eredménye	156 773	5 817	176 563	1 266 236	2 711 558	4 316 946
Adózás előtti nyereség	178 995	13 659	201 615	1 702 385	3 079 281	5 175 935
vesztés	-25 937	-2 266	-37 642	-364 271	-478 054	-908 171
eredmény	153 058	11 393	163 973	1 338 114	2 601 226	4 267 765
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre számítva	7,7	7,7	4,1	4,6	6,3	5,6
Az összes ráfordításra számítva	6,7	7,0	3,9	4,6	6,0	5,4
A saját tőkére számítva	7,1	7,5	12,0	8,3	14,9	11,4
Az összes eszközértékre számítva	4,6	4,9	5,3	4,3	5,1	4,8

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019**

Megnevezés	2018	2019	Változás	2019. évi a 2018. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 687 995	1 762 378	74 383	104,4
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	262 593	230 226	-32 367	87,7
I. Értékesítés nettó árbevétele	1 950 588	1 992 603	42 016	102,2
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	109 220	100 605	-8 615	92,1
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	137 404	140 400	2 996	102,2
III. Egyéb bevételek összesen	323 469	337 075	13 606	104,2
4. Anyagköltség	848 394	864 922	16 527	101,9
5. Eladott áruk beszerzési értéke	475 098	448 513	-26 585	94,4
IV. Anyag jellegű ráfordítások összesen	1 720 658	1 721 432	774	100,0
6. Bérköltség	191 443	207 270	15 827	108,3
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	21 451	16 363	-5 088	76,3
8. Bérjárulékok	37 776	35 203	-2 573	93,2
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	253 208	261 958	8 750	103,5
VI. Értékcsökkenési leírás	166 505	169 030	2 526	101,5
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	14 517	15 386	869	106,0
VII. Egyéb ráfordítások összesen	109 666	121 090	11 424	110,4
Üzemi tevékenység nyeresége	162 397	181 373	18 977	111,7
vesztése	-29 157	-24 601	4 556	84,4
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	133 240	156 773	23 533	117,7
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	2 831	3 145	314	111,1
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	13 295	6 896	-6 399	51,9
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	28 029	18 438	-9 590	65,8
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	10 923	11 073	150	101,4
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	21 743	22 153	409	101,9
Pénzügyi műveletek nyeresége	20 042	10 208	-9 833	50,9
vesztése	-13 756	-13 923	-166	101,2
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	6 285	-3 714	-10 000	-159,1
Adózás előtti nyereség	171 187	178 995	7 808	104,6
vesztesség	-31 662	-25 937	5 725	81,9
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	139 525	153 058	13 533	109,7
X. Adófizetési kötelezettség	9 580	9 203	-377	96,1
Adózott eredmény nyereség	161 910	170 280	8 370	105,2
vesztesség	-31 965	-26 425	5 540	82,7
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	129 945	143 855	13 910	110,7

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. melléklet: A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019

Megnevezés	2018	2019	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	52,6	53,3	0,7
Forgóeszközök aránya (%)	45,7	45,0	-0,7
Tőkeerősség (%)	63,9	64,9	1,0
Jegyzett tőke aránya (%)	8,7	8,3	-0,4
Kötelezettség aránya (%)	34,6	33,5	-1,1
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	121,6	121,7	0,2
Saját tőke növekedése (%)	735,7	780,3	44,6
Forgótőke alakulása (millió HUF)	700 731	763 098	62 367
Forgótőke aránya (%)	34,0	35,4	1,4
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	190,5	204,1	13,6
Likviditási gyorsráta (%)	118,2	128,4	10,2
Pénzhányad (%)	46,1	51,1	5,0
Pénzeszköz-likviditás (%)	41,3	45,5	4,2
Hitelfedezettség (%)	82,8	85,5	2,7
Hitelfedeztettségi mutató (%)	72,1	77,4	5,2
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	104,7	101,6	-3,1
Kintlévőségek időtartama (nap)	44,1	42,8	-1,3
Szállítói tartozások időtartama (nap)	60,4	58,0	-2,4
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (millió HUF)	1 560 579	1 620 548	59 969
Nettó termelési érték (millió HUF)	220 401	252 369	31 967
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 151 302	1 176 021	24 719
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	409 276	444 526	35 250
Élő munka hatékonysága (%)	30,4	33,0	2,6
Eszközhatékonyság (%)	14,2	15,7	1,5
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	6,7	7,2	0,6
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	6,3	6,7	0,4
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	4,0	4,3	0,3
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	7,7	8,1	0,5
Bérijövedelmezőség (%)	51,3	54,9	3,6
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	2,0	2,4	0,4
Saját tőke jövedelmezősége (%)	6,8	7,1	0,3
Alaptőke jövedelmezősége (%)	46,3	52,0	5,7
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	34,6	33,5	-1,1
Eladósodottság mértéke (%)	54,1	51,7	-2,4
Nettó eladósodottság foka (%)	27,1	25,4	-1,6

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. melléklet: **Pénzügyi mutatók képlete**

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök/Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök/Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke/Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke/Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek/Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke/Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke/Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió HUF)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke/Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők/Szállítók
Hitelfedezetségi mutató (%)	Követelések/Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365)/Értékesítés nettó árbevétele
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365)/Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365)/Anyagjellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték (millió HUF)	Értékesítés nettó árbevétele – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások + Aktivált saját teljesítmények
Nettó termelési érték (millió HUF)	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Élő munka hatékonysága (%)	Értékesítés nettó árbevétele/Átlagos állományi létszám
Eszközhatékonyság (%)	Nettó termelési érték/Tárgyi eszközök összesen
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény/Értékesítés nettó árbevétele
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény/Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény/Eszközök összesen
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény/Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	Adózott eredmény/Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Adózás előtti eredmény/Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek/Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek/Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések)/Saját tőke

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

6. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2018–2019**

Megnevezés	2018	2019	Változás	2019. évi a 2018. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	9 253	8 389	-864	90,7
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 697 123	1 772 255	75 132	104,4
I. Immateriális javak	7 621	8 844	1 223	116,1
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	1 997	3 007	1 010	150,6
II. Tárgyi eszközök	1 552 857	1 609 023	56 166	103,6
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	765 753	796 836	31 083	104,1
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	463 479	471 154	7 675	101,7
3. Tenyészállatok	87 859	86 404	-1 455	98,3
4. Beruházások, felújítások	105 349	121 647	16 299	115,5
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	51 007	53 502	2 494	104,9
6. Egyéb	79 409	79 480	70	100,1
III. Befektetett pénzügyi eszközök	136 645	154 388	17 743	113,0
B. Forgóeszközök	1 475 100	1 496 237	21 137	101,4
I. Készletek	559 487	554 524	-4 962	99,1
II. Követelések könyv szerinti értéke	558 694	567 240	8 546	101,5
III. Értékpapírok	37 146	40 682	3 536	109,5
VI. Pénzeszközök	319 773	333 791	14 018	104,4
C. Aktív időbeli elhatárolások	56 481	58 185	1 704	103,0
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 228 703	3 326 677	97 973	103,0
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	2 063 173	2 157 451	94 277	104,6
I. Jegyzett tőke	280 443	276 492	-3 951	98,6
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-792	-293	499	37,0
III. Tőketartalék	406 406	463 017	56 611	113,9
IV. Eredménytartalék	961 197	1 006 806	45 609	104,7
V. Egyéb tartalékok	285 974	267 573	-18 400	93,6
VI. Adózott eredmény	129 945	143 855	13 910	110,7
E. Céltartalékok	3 329	3 608	279	108,4
F. Kötelezettségek	1 116 974	1 115 641	-1 333	99,9
I. Hátrasorolt kötelezettségek	18 227	15 229	-2 999	83,5
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	324 378	367 273	42 895	113,2
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	191 769	216 054	24 285	112,7
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	56 260	57 024	764	101,4
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	774 369	733 139	-41 229	94,7
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	284 580	273 421	-11 159	96,1
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	47 960	51 788	3 828	108,0
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	182 010	171 542	-10 467	94,2
G. Passzív időbeli elhatárolások	45 227	49 978	4 751	110,5
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 228 703	3 326 677	97 973	103,0

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

7. melléklet: A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban néhány jellemző szerint, 2019

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Ár-bevétel	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
millió HUF					tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyeréséges	5 610	1 810 898	1 948 208	216 899	45,94	10,27	178 995	9,88	9,19	
Veszteséges	2 442	181 485	209 120	58 956	39,34	32,16	-25 937	-14,29	-12,40	
0 eredményű	337	220	122	637	89,21	5,49	0	0,00	0,00	
Összesen	8 389	1 992 603	2 157 451	276 492	44,63	14,93	153 058	7,68	7,09	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	fő közötti létszám	2 774	58 621	75 116	17 363	61,55	6,92	9 565	16,32	12,73
1		1 722	67 950	67 144	10 451	71,38	8,71	8 616	12,68	12,83
2–9		2 571	328 078	352 453	35 432	64,32	14,14	34 615	10,55	9,82
10–49		1 082	714 245	848 754	84 620	48,54	19,49	57 850	8,10	6,82
50–249		230	684 048	674 262	98 725	39,92	17,89	36 618	5,35	5,43
250 fő és nagyobb	10	139 662	139 723	29 901	6,60	0,00	5 795	4,15	4,15	
Összesen	8 389	1 992 603	2 157 451	276 492	44,63	14,93	153 058	7,68	7,09	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	6 309	1 387 170	1 367 037	136 411	51,90	20,98	115 678	8,34	8,46	
Rt.	289	476 744	636 678	120 155	36,34	3,28	30 529	6,40	4,80	
Szövetkezet	472	76 846	76 684	6 451	90,75	0,28	2 888	3,76	3,77	
Bt.	1 007	45 832	60 896	10 690	13,37	81,26	4 703	10,26	7,72	
Nonprofit szervezet	55	2 737	11 958	1 176	7,28	0,51	-1 222	-44,66	-10,22	
Egyéb	257	3 274	4 199	1 609	98,19	0,05	483	14,75	11,50	
Összesen	8 389	1 992 603	2 157 451	276 492	44,63	14,93	153 058	7,68	7,09	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	6 981	406 374	465 510	61 353	65,88	11,46	48 465	11,93	10,41	
Kisvállalkozás	1 102	697 473	838 107	85 571	48,19	19,34	56 170	8,05	6,70	
Középvállalkozás	229	589 469	662 083	95 319	41,48	17,00	40 468	6,87	6,11	
Nagyvállalkozás	13	287 805	174 078	31 517	6,67	4,72	8 536	2,97	4,90	
Egyéb vállalkozás	64	11 483	17 673	2 732	3,83	0,00	-580	-5,05	-3,28	
Összesen	8 389	1 992 603	2 157 451	276 492	44,63	14,93	153 058	7,68	7,09	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019**

Megnevezés	2018	2019	Változás	2019. évi a 2018. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 645 375	2 715 894	70 519	102,7
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 243 807	1 332 239	88 432	107,1
I. Értékesítés nettó árbevétele	3 889 182	4 048 133	158 951	104,1
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	24 779	41 925	17 146	169,2
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	9 862	10 140	278	102,8
III. Egyéb bevételek összesen	181 844	189 275	7 431	104,1
4. Anyagköltség	1 997 630	2 103 563	105 933	105,3
5. Eladott áruk beszerzési értéke	454 154	467 249	13 095	102,9
IV. Anyag jellegű ráfordítások összesen	2 982 012	3 123 848	141 836	104,8
6. Bérköltség	289 169	319 129	29 960	110,4
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	35 904	31 946	-3 959	89,0
8. Bérjárulékok	62 220	62 574	354	100,6
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	390 190	416 968	26 778	106,9
VI. Értécsökkenési leírás	114 380	120 129	5 749	105,0
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	224 505	234 838	10 333	104,6
VII. Egyéb ráfordítások összesen	431 866	441 824	9 958	102,3
Üzemi tevékenység nyeresége	207 399	210 885	3 486	101,7
vesztesége	-30 043	-34 323	-4 280	114,2
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	177 356	176 563	-793	99,6
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	2 438	3 061	624	125,6
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	3 852	3 018	-834	78,3
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	40 469	39 218	-1 251	96,9
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	15 301	13 567	-1 734	88,7
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	59 327	51 808	-7 519	87,3
Pénzügyi műveletek nyeresége	6 070	7 846	1 776	129,3
vesztesége	-24 928	-20 436	4 492	82,0
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-18 858	-12 590	6 268	66,8
Adózás előtti nyereség	193 230	201 615	8 385	104,3
veszteség	-34 732	-37 642	-2 910	108,4
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	158 498	163 973	5 475	103,5
X. Adófizetési kötelezettség	11 305	12 452	1 147	110,1
Adózott eredmény nyereség	182 123	189 842	7 719	104,2
veszteség	-34 929	-38 321	-3 391	109,7
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	147 194	151 521	4 328	102,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. melléklet: A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019

Megnevezés	2018	2019	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	50,1	51,2	1,1
Forgóeszközök aránya (%)	48,5	47,4	-1,1
Tőkeerősség (%)	44,7	44,2	-0,5
Jegyzett tőke aránya (%)	10,0	9,1	-1,0
Kötelezettség aránya (%)	50,6	51,0	0,4
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	89,2	86,2	-3,0
Saját tőke növekedése (%)	446,4	487,9	41,5
Forgótőke alakulása (millió HUF)	367 407	397 059	29 652
Forgótőke aránya (%)	28,6	29,0	0,3
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	135,8	137,0	1,1
Likviditási gyorsráta (%)	85,9	85,8	0,0
Pénzhányad (%)	17,7	17,6	0,0
Pénzeszköz-likviditás (%)	16,0	16,1	0,1
Hitelfedezettség (%)	109,8	103,1	-6,8
Hitelfedeztettségi mutató (%)	68,2	68,2	0,0
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	48,1	49,5	1,4
Kintlévőségek időtartama (nap)	37,3	36,3	-1,0
Szállítói tartozások időtartama (nap)	44,3	45,6	1,3
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (millió HUF)	3 441 739	3 605 012	163 272
Nettó termelési érték (millió HUF)	852 912	880 339	27 427
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	2 519 767	2 647 251	127 484
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	921 972	957 760	35 789
Élő munka hatékonysága (%)	44,5	47,6	3,1
Eszközhatékonyság (%)	0,7	0,6	0,0
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	3,8	3,7	0,0
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	11,5	11,1	-0,4
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	5,1	4,9	-0,2
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	10,2	9,5	-0,7
Bérijövedelmezőség (%)	37,7	36,3	-1,4
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	168,5	178,1	9,6
Saját tőke jövedelmezősége (%)	12,4	12,0	-0,4
Alaptőke jövedelmezősége (%)	51,2	54,0	2,7
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	50,6	51,0	0,4
Eladósodottság mértéke (%)	113,2	115,5	2,2
Nettó eladósodottság foka (%)	58,7	62,0	3,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

10. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2018–2019**

Megnevezés	2018	2019	Változás	2019. évi a 2018. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	4 599	4 011	-588	87,2
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 438 250	1 589 181	150 931	110,5
I. Immateriális javak	38 743	38 782	39	100,1
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	1 355	2 728	1 373	201,3
II. Tárgyi eszközök	1 302 552	1 422 276	119 724	109,2
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	561 670	589 099	27 429	104,9
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	419 438	470 308	50 870	112,1
3. Tenyészállatok	1 474	1 397	-77	94,8
4. Beruházások, felújítások	168 450	194 355	25 905	115,4
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	67 008	75 635	8 626	112,9
6. Egyéb	84 512	91 483	6 971	108,2
III. Befektetett pénzügyi eszközök	96 955	128 123	31 168	132,1
B. Forgóeszközök	1 392 934	1 471 508	78 574	105,6
I. Készletek	512 461	549 141	36 680	107,2
II. Követelések könyv szerinti értéke	699 358	733 062	33 704	104,8
III. Értékpapírok	17 244	16 303	-941	94,5
VI. Pénzeszközök	163 872	173 002	9 131	105,6
C. Aktív időbeli elhatárolások	38 365	40 771	2 406	106,3
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 869 548	3 101 459	231 911	108,1
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 282 404	1 369 978	87 573	106,8
I. Jegyzett tőke	287 278	280 792	-6 486	97,7
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-1 412	-1 330	82	94,2
III. Tőketartalék	282 565	317 297	34 732	112,3
IV. Eredménytartalék	386 302	428 712	42 410	111,0
V. Egyéb tartalékok	180 478	192 985	12 507	106,9
VI. Adózott eredmény	147 194	151 521	4 328	102,9
E. Céltartalékok	12 848	10 696	-2 152	83,3
F. Kötelezettségek	1 452 208	1 582 029	129 820	108,9
I. Hátrasorolt kötelezettségek	24 369	27 558	3 189	113,1
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	402 313	480 021	77 709	119,3
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	203 770	217 622	13 852	106,8
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	49 270	52 689	3 419	106,9
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	1 025 527	1 074 449	48 922	104,8
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	362 091	390 412	28 321	107,8
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	67 809	83 158	15 350	122,6
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	251 091	205 952	-45 139	82,0
G. Passzív időbeli elhatárolások	122 088	138 757	16 669	113,7
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 869 548	3 101 459	231 911	108,1

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. melléklet: A kettős könyvelést végző társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó szakágazatokban, 2018–2019

Megnevezés	Vállalkozások száma, db		Értékesítés nettó árbevétele, millió HUF		Adózás előtti eredmény, millió HUF		Saját tőke, millió HUF		Saját tőkére vetített jövedelmezőség, %		Árbevétel-arányos jövedelmezőség, %		Kötelezettségek, millió HUF	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	501	428	920 476	970 592	26 606	18 721	216 981	242 914	12,3	7,7	2,7	1,8	279 337	339 349
Húsfeldolgozás, -tartósítás	316	267	404 839	449 058	158	-2 806	81 508	89 507	0,2	-3,1	-0,1	-0,8	130 257	140 780
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	125	108	362 145	365 628	13 859	12 113	82 293	94 348	16,8	12,8	3,6	3,2	117 883	133 437
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	60	53	153 492	155 906	12 589	9 414	53 181	59 059	23,7	15,9	7,8	5,8	31 197	65 133
Halfeldolgozás, -tartósítás	8	10	219	581	-11	-287	-174	-221	6,1	129,9	-5,1	-49,8	332	2 075
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	477	404	240 815	238 005	12 040	11 617	122 751	129 896	9,8	8,9	4,8	4,7	112 481	122 660
Növényi, állati olaj gyártása	54	47	236 714	252 280	5 927	14 617	26 785	38 491	22,1	38,0	2,4	5,4	110 485	121 773
Tejfeldolgozás	131	111	335 021	351 716	6 209	7 330	90 302	111 008	6,9	6,6	1,7	1,9	105 454	97 747
Tejtermék gyártása	86	73	329 807	349 248	5 719	7 897	88 745	110 294	6,4	7,2	1,6	2,1	103 524	95 813
Jégkrém gyártása	45	38	5 214	2 468	490	-567	1 557	714	31,5	-79,5	8,7	-23,2	1 930	1 934
Malomipari termék, keményítő gyártása	102	84	206 528	216 122	16 620	15 131	94 812	96 218	17,5	15,7	7,7	6,3	101 127	111 729
Malomipari termék gyártása	94	77	115 982	118 546	5 128	5 166	46 137	45 586	11,1	11,3	4,1	4,1	49 700	46 862
Keményítő, keményítőtermék gyártása	8	7	90 546	97 575	11 492	9 965	48 676	50 632	23,6	19,7	12,3	8,9	51 427	64 867
Pékáru, téztafélék gyártása	1 213	1 054	278 533	288 316	12 425	11 910	108 803	115 873	11,4	10,3	4,1	3,8	92 301	93 263
Kenyér, friss pékáru gyártása	1 002	867	162 349	166 089	6 303	6 120	50 967	53 759	12,4	11,4	3,6	3,4	46 092	47 925
Tartósított lisztes áru gyártása	86	79	69 728	72 425	4 452	4 164	30 294	33 803	14,7	12,3	5,9	5,4	23 471	22 592
Téztafélék gyártása	125	108	46 456	49 802	1 669	1 626	27 542	28 311	6,1	5,7	3,3	3,1	22 739	22 747
Egyéb élelmiszer gyártása	623	524	509 933	551 651	22 173	23 080	150 585	150 584	14,7	15,3	4,0	3,9	207 379	217 971
Cukorgyártás	6	6	55	34	-13	-19	2 278	2 259	-0,6	-0,8	-24,3	-55,0	335	343
Takarmány gyártása	141	135	350 530	355 688	11 650	16 487	171 678	162 950	6,8	10,1	3,0	4,3	107 687	117 482
Ital gyártása	1 341	1 206	620 399	614 276	36 254	34 193	255 668	274 733	14,2	12,5	5,4	5,1	294 504	313 428
Dohánytermék gyártása	8	8	190 014	208 906	8 605	11 173	44 213	47 533	19,5	23,5	4,3	5,2	41 122	44 550
Összesen	4 599	4 011	3 889 182	4 048 133	158 498	163 973	1 282 404	1 369 978	12,4	12,0	3,8	3,7	1 452 208	1 582 029

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

12. melléklet: **A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban néhány jellemző szerint, 2019**

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Ár-bevétel	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
					millió HUF					tulajdon aránya, %
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	2 342	3 567 898	1 245 164	205 588	16,24	50,72	201 615	5,65	16,19	
Veszteséges	1 531	480 234	125 075	74 711	17,84	31,86	-37 642	-7,84	-30,10	
0 eredményű	138	0	-261	493	69,67	28,62	0	0,00	0,00	
Összesen	4 011	4 048 133	1 369 978	280 792	16,76	45,66	163 973	4,05	11,97	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	fő közötti létszám	992	5 596	19 703	9 278	55,90	17,64	-63	-1,13	-0,32
1		654	20 395	12 054	6 273	35,31	7,91	267	1,31	2,21
2-9		1 334	114 299	63 871	15 606	56,85	11,11	3 342	2,92	5,23
10-49		718	487 539	226 129	42 334	36,58	27,72	21 337	4,38	9,44
50-249		249	1 073 762	388 466	65 123	17,78	46,36	41 411	3,86	10,66
250 fő és nagyobb	64	2 346 541	659 754	142 180	2,62	57,96	97 678	4,16	14,81	
Összesen	4 011	4 048 133	1 369 978	280 792	16,76	45,66	163 973	4,05	11,97	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	3 311	2 908 100	1 001 540	170 082	19,56	54,86	126 956	8,34	12,68	
Rt.	129	1 106 614	352 287	108 766	11,89	31,11	35 272	6,40	10,01	
Szövetkezet	130	5 454	3 437	243	98,97	0,00	30	3,76	0,86	
Bt.	388	23 024	12 078	1 613	33,66	65,78	1 128	10,26	9,34	
Nonprofit szervezet	18	97	83	54	88,97	0,00	-61	-44,66	-74,32	
Egyéb	35	4 845	553	34	85,27	13,36	648	14,75	117,22	
Összesen	4 011	4 048 133	1 369 978	280 792	16,76	45,66	163 973	4,05	11,97	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	2 942	108 903	80 617	30 518	53,15	12,37	1 601	11,93	1,99	
Kisvállalkozás	718	415 114	210 375	40 764	37,80	25,48	17 399	8,05	8,27	
Középvállalkozás	252	1 004 837	378 047	61 415	17,88	50,70	44 173	6,87	11,68	
Nagyvállalkozás	68	2 501 903	681 471	143 554	3,09	57,76	101 145	2,97	14,84	
Egyéb vállalkozás	31	17 376	19 467	4 541	0,26	0,00	-345	-5,05	-1,77	
Összesen	4 011	4 048 133	1 369 978	280 792	16,76	45,66	163 973	4,05	11,97	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. KSH (2020a): 3.6.12. Agráröllő (2000–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
2. KSH (2020b): 4.1.1. Mezőgazdasági számlák rendszere, folyó alapáron (1998–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
3. KSH (2020c): 4.1.2. Mezőgazdasági számlák rendszere, volumenindexek (1998–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
4. KSH (2020d): A hazai mezőgazdaság teljesítménye 2019-ben (Mezőgazdasági számlarendszer, 2019). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
5. KSH (2020e): 4.1.1. Mezőgazdasági számlák rendszere, folyó alapáron (1998–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
6. KSH (2020f): STADAT 2.1.38. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként (2009–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
7. KSH (2020g): STADAT 3.3.1. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke gazdasági ágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
8. KSH (2020i): STADAT 3.3.2. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei gazdasági ágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
9. KSH (2020j): STADAT 4.2.13. Az ipar belföldi értékesítésének volumenindexei alágak szerint, az előző év azonos időszaka = 100,0%. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
10. KSH (2020k): STADAT 4.2.17. Az ipar exportértékesítésének volumenindexei alágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
11. KSH (2020l): STADAT 3.6.20. Az ipar belföldi értékesítésének árindexei. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
12. KSH (2020m): STADAT 3.6.21. Az ipar exportértékesítésének árindexei. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
13. KSH (2020n): STADAT 2.1.38. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként (2009–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
14. KSH (2020o): STADAT 3.1.1.5. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke feldolgozóipari alágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
15. KSH (2020p): STADAT 3.1.1.6. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei feldolgozóipari alágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal.
16. Illés Ivett és Péter Krisztina (2020): Pénzügyi hírlevél, XIII(1). NAIK AKI.

